THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

WEDNESDAY, JULY 19, 1967

LATVIJA AMERIKĀ

57. N-RS. TREŠDIENA, 1967. GADA 19. JŪLIJS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE. 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Pienākuma diktēta deklarācija

ASV PREZIDENTA LINDONA B. DŽONSONA ŠĀGADA APSPIESTO TAUTU NEDĒĻAS PROKLAMĀCIJAS TEKSTS

Tā kā 1959. gada 17. jūlijā apstiprinātā apvienotā rezolūcija (73. Stat. 212) prasa un pilnvaro Amerikas savienoto valstu prezidentu ik gadus izsludināt proklamāciju, noteicot jūlija trešo nedēļu par „Apspiesto tautu nedēļu" līdz tam laikam, kad brīvība un neatkarība būs atgūta visām pasaules apspiestajām tautām; un

tā kā brīvība un taisnība ir cilvēka pmatiesības, kuras piemērojamas visiem cilvēkiem; un

tā kā tautu neatkarība prasa, ka pilsoņi izmanto savas elementārās tiesības pēc brīvas izvēles; un

tā kā šis neatņemamās tiesības daudzās vietās pasulē ierobežotas vai atņemtas; un

tā kā Amerikas savienotajām valstīm kopš nodibināšanās kā nācijai vienmēr bijis pienākums iestāties par nacionālās neatkarības un cilvēka brīvības principiem:

tādēļ tagad es, Lindons B. Džonsons, Amerikas savienoto valstu prezidents, ar šo noteicu nedēļu, sākot ar 1967. gada 16. jūliju, par Apspiesto tautu nedēļu.

Es aicinu Amerikas savienoto valstu pilsoņus šo nedēļu atzīmēt ar pienācīgām ceremonijām un aktivitāti, un es mudinu pilsoņus no jauna atbalstīt visu tautu taisnīgos centienus pēc nacionālās neatkarības un cilvēku brīvības.

To apliecinādams, esmu šo proklamāciju parakstījis Tā Kunga tūkstoš deviņsimt septītā gada jūlija divpadsmitajā dienā un Amerikas savienoto valstu neatkarības simt deviņdesmit otrā gadā.

Lindons B. Džonsons

*

Kā jau bija paredzams, ASV prezidenta Džonsona Apspiesto tautu nedēļas proklamācija arī šogad ir „atškaidīta" līdz nenozīmībai, jo nav vārdā sauktas ne apspiestās tautas, nedz dots kaut aptuvens norādījums par to, kas ir apspiedējs. Pārlasot deklarācijas tekstu, liekas, ka nozīmīgākais ir proklamācijas pirmais punkts, kurā pateikts, ka ASV kongress ar 1959. gada 17. jūlija rezolūciju uzdevis ASV prezidentam katru gadu jūlija trešo nedēļu izsludināt par Apspiesto tautu nedēļu, ko prezidents Džonsons ar šo maznozīmīgā satura proklamāciju tad nu arī darījis.

Vētīgi izskanējis Amerikas latviešu apvienības padomnieka E. Dundura un organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States brīdinājums un aicinājums rūpēties

(Nobeigums 5. lpp.)

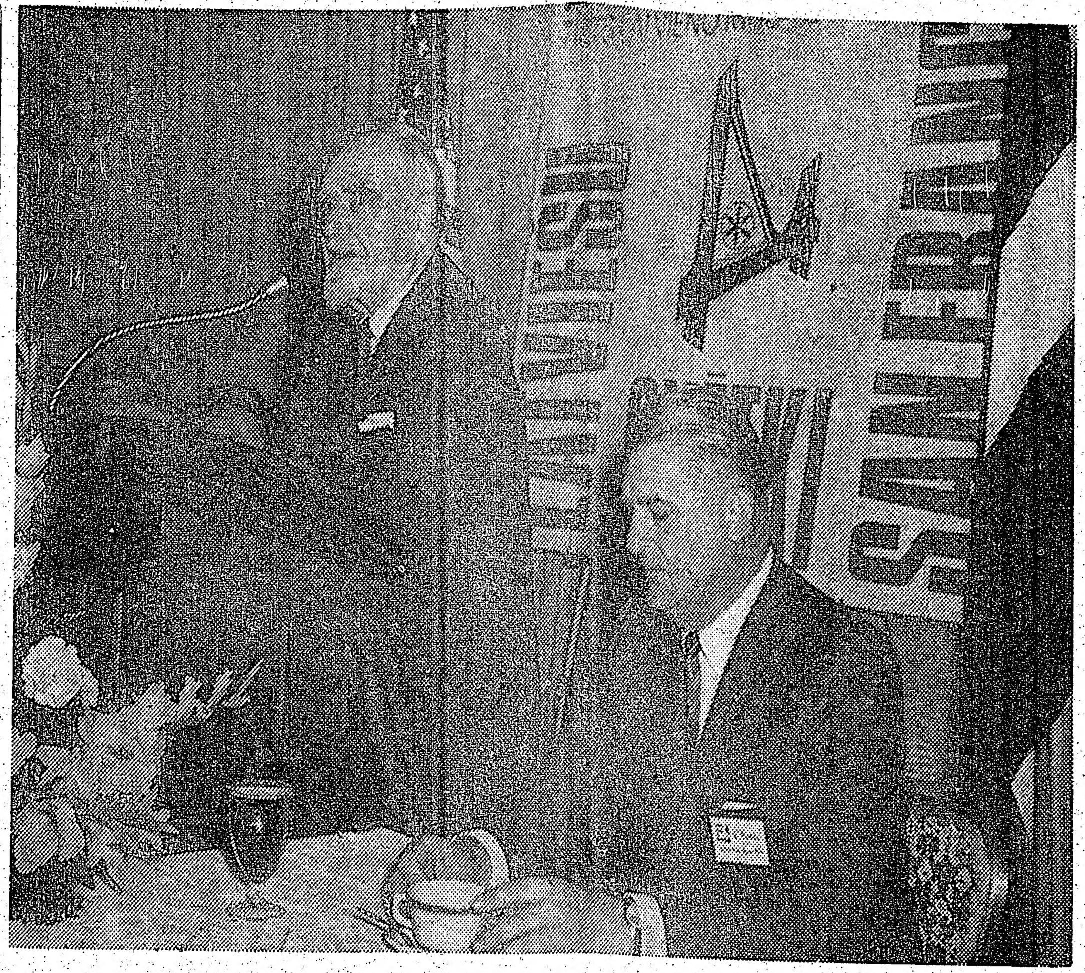

Latviešu sūtniecības Vašingtonā vadītājs prof. Dr. Arnolds Spekke uzrunā ASV rietumpiekrastes 3. latviešu dziesmu svētku dalībniekus un viesus Sanfrancisko; pa labi svētku rīcības komitejas priekšsēdis V. Švāns.

Foto: E. Elstiņš

Pēteris Grods

Melns ir balts

Ar meliem, liekulību un asins pirtī padomju vara pirms piecdesmit gadiem, pašas vārdiem runājot, „uzsāka proletariāta atbrīvošanas misiju, novedot un izncinot verdzības slogu no izsūkto pleciem un ievedot pasaulei jaunu brīvības laikmetu". Komūnisti vēl šodien, liekas, paši tam tic, ka viņu vadībā strādnieku šķira ieguvusi labākas un taisnīgākas dzīves apstākļus, brīvību un pašnoteikšanos.

Vienlīdzības princips, par kuru tie tik sirdīgi cīnījās un kuru vietā un nevietā izkliedz vēl šodien, diemžēl, ir tikai vājš plīvurs, kas pārklāts īstenībai. Šodien mēs redzam, ka pussimt gadu laikā padomju vienlīdzības zemē izveidojusies izteikti privilēģēta turīgo un citādi izcilīgo šķira — komūnistu partija. Lieki vairs būtu pakavēties pie šīs patiesības raksturošanas. Tāpat kā komūnistu ieviestā „vienlīdzība", arī viņu jēdziens un uzsvērums par brīvību visām tautām ir tikai nožēlojamas lauskas visur tur, kur viltības un vardarbības ceļā iepērinājies cilvēces navēklis — komūnisms. Tā vadoņi vēl šodien nedz tiek, nedz tiko tikt ārā no sava melu zaņķa, arvien par jaunu pasaulei paužot un uzbāzīgi deklarējot, ka komūnisti vienmēr iestājušies par tiesībām, brīvību un pašnoteikšanos kā lielajām, tā mazajām tautām, respektējot to nacionālo un politisko suverēnitāti un tiesības.

Kosigina nesenā viesošanās ASV, no kuras tik daudzi cerēja, ka radīsies atrisinājums sasāpējušajiem jautājumiem, kas saistīti ar pasaules miera saglabāšanu, apliecināja, ka Pad. savienība vēl pēc piecdesmit savas varas, terrora un draudu gadiem nav iemācījusies runāt patiesību un likt galdā atklātas kārtis. Liekulības kalngalus Kosigiņš aizsniedza, atbildot uz kādu jautājumu par tautu brīvību un pašnoteikšanos. Viņš uzsvēra, ka padomju vara allaž iestājusies par šīm fundamentālajām un pašsaprotamajām tiesībām. Komūnistu uztverē, domāšanā un rīcības piemēros tomēr balts ir melns, un tur nekas nav grozāms. Tā tas ir arī šodien. Vienīgi komūnisti spējīgi uz šādiem brutāliem meliem un apgalvojumiem visas pasaules priekšā. Nožēlojami, ka viņi paši negrib redzēt faktus un īstenību, kas radusies viņu viltīgās un noziedzīgās iedabas rezultātā.

Kāds cits jautājums Kosigīnam lika atkārtoti operēt ar meliem un nevēlēšanos atklāt patiesību pasaules sabiedriskās domas priekšā. Kad viņam jautāja, vai pieškiŗama ticamība apgalvojumam, ka arabu valstīs jau atkal ieplūst padomju sūtītie kaŗa materiāli — tanki, lidmašīnas un cits, lai kompensētu arabu zaudējumus jūnijā notikušajā zibenkaŗā ar Izraēlu un vai viss šis padomju atbalsts neattālina miera izredzes Vidējos austrumos, padomju premjērs pārlēca uz citu jautājumu, izvairīdamies atbildēt. Viss, ko dara Rietumi, ir agresija, koloniālisms un uzkundzēšanās, turpretim Pad. savienības rīcība allaž bijusi ar izteiktu brīvības un pašnoteikšanās gala mērķi apspiestajām tautām . . . Un kādēļ gan šos melus tā nebazūnēt, ja komūnisti ar viltību un varu piecdesmit gados ieguvuši vairāk nekā Rietumi ar taisnību, objektīvitāti un humānu pieeju lietu izkārtojumam! Šī iemesla dēļ komūnistiem nav nekāda pamata atteikties no savas taktikas un stratēģijas, kuŗa tiem devusi līdzšinējos panākumus. Viņi to arī nedarīs, jo tas nozīmētu ideoloģisko sabrukumu un galīgu fiasko.

Kā jau bija sagaidāms, Kosīgins ar savu svītu, iemācījies rietumnieciski smaidīt, palika tas pats nepiekāpīgais boļševiks un tirranniskās varas reprezentants, kādi bija viņa priekšgājēji. Melns ir balts! Tas bija komūnisma varas iesākums un tagad ir konsekvents turpinājums.

Baltijas zelta jautājums britu parlamentā

IEDZĪVOŠANAS GRIBA UZ MAZO BALTIJAS VALSTU RĒĶINA ANGLIJAS VALDĪBAI LAIMI NENES, JO „ATSPĒLĒJAS" PATS LIKTENIS, ARABU BAGĀTNIEKIEM PĒKŠŅI ATPRASOT SAVUS NOGULDĪJUMUS!

Savā 14. jūlija numurā „Londonas Avīze" ziņo, ka britu parlamenta locekļi jau ievākuši krietni daudz izziņu, kopš saņēmuši Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā sagatavoto un Baltiešu padomes vārdā iesniegto apellāciju aizstāvēt neapstrīdamās Baltijas valstu īpašuma tiesības uz Lielbritanijā noguldīto zeltu un citām vērtībām. Sevišķi daudz izziņu pieprasījumu saņēmusi britu ārlietu ministrija, un atbildes devis gan ārlietu ministrs Džordžs Brauns, gan ārlietu viceministrs Džordžs Tomsons.

Velsas deputāts Gvinfors Evans bija aicinājis LNPL prezidija locekli J. Andrupu ar dzīvesbiedri uz parlamentu sniegt tuvāku informāciju par Baltijas valstu noguldītajām vērtībām. Latviešu ierašanos parlamentā iesniegtās apellācijas izgaismošanai 3. jūlija numurā atzīmēja arī lielais Londonas laikraksts „Daily Express". Deputāts Evans sarunai ar latviešu pārstāvjiem veltīja trīs stundas un šī apmeklējuma rezultātā iesniedza parlamentā jautājumus, kuŗu galvenais nolūks bija noskaidrot, vai britu valdībai pēdējā laikā bijušas vēl kādas sarunas ar Maskavu Baltijas valstu jautājumā un kāds ir valdības legālais attaisnojums Baltijas valstu vērtību atsavināšanai.

Uz šiem deputāta Evansa jautājumiem 5. jūlijā parlamentā atbildi deva viceministrs Tomsons. No viņa sniegtajiem paskaidrojumiem izriet tas pats, ko britu valdības pārstāvji jau atbildējuši uz dažādajiem baltiešu iesniegumiem, izņemot, varbūt, Tomsona paskaidrojumu vienu punktu, proti: britu valdībai pēc Kosigina vizītes ar padomju valdību nav bijušas kādas būtiski jaunas sarunas Baltijas valstu jautājumā, bet notikušas tikai sarunas par 13. februārī panāktās vienošanās formulēšanu. No tālākajiem Tomsona paskaidrojumiem izrietēja mums jau zināmais: a) Britu valdība uztur spēkā līdzšinējo politiku neatzīt de jure Baltijas valstu okupāciju; b) Nodomā izlietot Baltijas valstu vērtības britu pilsoņu zaudējumu atlīdzināšanai valdība pamatojas uz faktu, ka šīs vērtības kopš 1941. gada, kad Baltijas valstis okupēja Hitlera Vācijas kaŗaspēks, apķīlātas un vēlāk pārskaitītas ienaidnieka īpašumu fondā.

Kā mūsu laikrakstā jau agrāk norādīts, ir nesaprotami (un britu valdība šo savu rīcību nav arī līdz šim pamatojusi), uz kāda pamata Baltijas valstu pirmskaŗa laikā izdarītie noguldījumi pārskaitīti ienaidnieka īpašumu fondā. Latvija un pārējās Baltijas valstis nekad nav bijušas Anglijas ienaidniekos, to noguldījumi Anglijas bankā vienmēr bijuši Baltijas valstu īpašums; arī pēc tam, kad Baltijas valstis okupēja Hitlera Vācija, tie nekļuva par Vācijas īpašumu. Uz kāda pamata tad šīs vērtības apķīlātas un ieskaitītas ienaidnieka īpašumu fondā? Ja Anglijas bijusi ieskatos, ka, Vācijai okupējot Baltijas valstis, šie noguldījumi kļuvuši Vācijas īpašums, tad dabiski izriet, ka pēc tam, kad Baltijas valstis atkal okupēja Pad. savienība, tie kļuvuši par padomju īpašumu. Tādā gadījumā tos no ienaidnieku īpašumu fonda būtu nācies atkal izskaitīt, jo Pad. savienība bija Anglijas sabiedrotais, ne ienaidnieks, nemaz nerunājot par faktu, ka legālā puse palika nemainīta: par spīti vācu un padomju okupācijai, noguldījumi bija, palika un ir vienīgi neatkarīgo Baltijas valstu īpašums. Šai ziņā britu valdības pašreizējie paskaidrojumi ir caurcaurim pretrunīgi un neloģiski.

Deputāta Gvinfora Evansa jautājumi un ārlietu viceministra Džordža Tomsona atbildes, kā ziņo „Londonas Avīze", bijušas šādas:

Evanss jautāja ārlietu ministrijas valsts sekretāram, kādas nesenas sarunas viņam bijušas ar Kosīginu par agrāko Latvijas, Lietuvas un Igaunijas valdību noguldījumiem. Tomsona atbilde: „Nekādas. Kopīgais premjēra un Kosigina parakstītais vēstījums, kas izdots, pēdējam atstājot šo zemi 13. februārī, atspoguļo starp citu padomju valdības apņemšanos neuzturēt vairs savas prasības uz agrākajām Baltijas vērtībām Apvienotajā karaļvalstī. Sarunas, kas notikušas pēc tam, attiecās tikai uz šī nolīguma formulēšanu."

Evanss jautāja, vai britu valdība tagad atzīst de jure Latvijas, Lietuvas un Igaunijas iekļaušanu Pad. savienībā. Tomsona atbilde: „Šai jautājumā man nav nekā piebilstama manai atbildei, kas dota Tivertonas deputātam 1967. gada 20. februārī." Piezīmējams, ka toreiz Tomsons paskaidroja, ka britu valdība neatzīst de jure Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā.

Evanss jautāja, vai britu valdība tagad atzīst Pad. savienības konfiskācijas dekrētus, kas izdoti pēc iebrukuma un okupācijas Latvijā, Lietuvā un Igaunijā 1940. gadā. Tomsona atbilde: „Nav pacēlies jautājums par svešas valsts dekrētu vai likumu atzīšanu de jure."

Evanss jautāja ārlietu ministrijas valsts sekretāram, vai viņš domā par kādu rīcību, lai nodrošinātu Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tiesības uz vērtībām, kuŗas šīs valstis noguldījušas Anglijas bankā savu valūtu stiprināšanai, kamēr šajās zemēs būs atkal atjaunotas neatkarīgas valstis. Tomsona atbilde: „Nē. Zelts, kuŗu noguldījušas Latvijas, Lietuvas un Igaunijas agrākās centrālās bankas, tika pakļauts likumam par tirdzniecību ar ienaidnieku (Trading with the Enemy Legislation) 1941. gadā un vēlāk ieskaitīts ienadnieka īpašumu fondā (Custodian of Enemy Property)."

Tik daudz par Velsas deputāta Gvinfora Evansa un ārlietu viceministra Džordža Tomsona dialogu parlamentā, kā to atreferē „Londonas avīze", kuŗa arī ziņo, ka sekos vēl citu deputātu jautājumi parlamentā Baltijas valstu noguldījumu lietā.

(Nobeigums 5. lpp.)

Lūdzu jūs kā sievieti un māti . . .

MELBURNAS LATVIEŠU ORGANIZACIJU APVIENĪBAS IESNIEGUMS ANGLIJĀ ATSAVINĀMĀ LATVIJAS ZELTA LIETĀ

Latviešu apvienības Austrālijā vicepriekšsēde Melburnā Austra Tamuža savākusi 1090 parakstu, kuŗos kopā ar īpašu iesniegumu Melburnas latviešu organizāciju apvienība nosūtījusi Anglijas ministru prezidentam Vilsonam, lūdzot viņu nepievilt uzticību, kāda Latvijai bija pret Lielbritaniju, noguldot savas zelta rezerves Anglijas bankā. Iesnieguma noraksti ar parakstu kopijām, sakopotām 16 lapās, nosūtīti arī Anglijas karalienei, britu parlamenta opozicijas vadītājam Hitam, ASV vēstniekam Apvienotajās nācijās Goldbergam, britu laikraksta „Daily Telegraph" Londonā un Melburnas laikrakstu „The Age", „The Sun" un „The Herald" redakcijām.

Iesniegumā britu premjēram cita vidū teikts: „Mēs, apakšā parakstījušies Melburnas latvieši, lūdzam Jūs nekonfiscēt Latvijas zelta rezerves, kuŗas nodotas glabāšanā britu bankās. Latvija uzticējās Lielbritanijai, zeltu noguldot. Latvija uzticējās arī savam kaimiņam — Pad. savienībai, bet tā šo uzticību lauza. Mēs ļoti lūdzam vēlreiz pārdomāt Jūsu lēmumu un neaizkart Latvijas zelta rezerves."

Anglijas karalienei Elizabetei II nosūtītajam iesnieguma lapu komplektam Austra Tamuža kā Melburnas latviešu organizāciju apvienības priekšsēde pievienojusi personīgu pavadvēstuli, kuŗā teikts: „Es esmu latviešu sieviete un māte. Lūdzu Jūs kā sievieti un māti izlasīt pievienoto rakstu par latviešu ģimenes un tautas traģēdiju komūnistu okupācijā. Lūdzu Jūs kā karalieni, pie kuŗas nonāk pēdējie apžēlošanas lūgumi, neatdot šīs pašas varas prasībai zelta rezerves, kuŗas brīvā Latvija uzticībā noguldījusi britu bankās. Kad Latvija būs atkal brīva, tā prasīs tās atpakaļ."

A. L.

AUGSTĀK PAR MĀKOŅIEM...

Sidrabenes vasaras nometnē gadskārtējie bērnu svētki notiks 23. jūlijā un sāksies plkst. 10 rītā ar dievkalpojumu brīvdabas baznīcā. Gatavojoties svētku plašajai programmai, meiteņu nometnes vadītājas rāda, kā veidojamas dzīvas piramīdas: apakšējā rindā no kreisās — Rita Bernāne, Ināra Griķe un Baiba Šmita - Kalēja, vidū — Sandra Ķilkute un Māra Ezerkalna, bet piramīdas virsotnē, pārsniedzot mākoņus, vienīgā vadītāja, kas šogad nāk no Kanadas latviešu „galvaspilsētas" Toronto, Ligita Kalniņa. Pārējās vadītājas ir no ASV un citiem Kanadas latviešu centriem

Foto: J. Liģers

BĒRNU SVĒTKI Sidrabenē svētdien, 23. jūlijā. Sākums ar dievkalpojumu plkst. 10

Mūsu tālās pagātnes gaitas

Nevienā pētniecības nozarē nav tik daudz neatrisinātu mīklu un hipotežu kā tieši pirmvēsturē. Nevienā nozarē arī nav „sasisti tik daudzi vecie bauslības galdiņi", kā tieši pagātnes pētīšanas posmā. Atcerēsimies, ka taču vēl 1844. gadā Smita mitoloģijas enciklopēdijā apgalvots, ka pasaule radīta pirms 6000 gadiem un Homera un citu grieķu apraksti un nostāsti par Troju, Knosu un Mikēnām ir vienkārša fantazija vai teikas, un tādas pilsētas nemaz nav pastāvējušas. Bet jau pēc pāris desmitiem gadu sākās Šlimana un Evana archaioloģijas ekspedicijas un tieši minētajās vietās atraka drupas, kas liecināja, ka pastāvējušas šādas pilsētas ar visai augsti attīstītu kultūru un sagrautas ienaidnieku uzbrukumos.

Archaioloģiski un dabzinātnes pētījumi drīz vien pierādīja, ka mūsu zeme pastāv jau biljoniem gadu, dzīvā dzīvība miljoniem gadu, un cilvēces priekštecis — pirmcilvēks sācis izdalīties jau pēdējā miljona gadu posmā. Tādēļ visas senvēstures pētīšanas robežas nākas pabīdīt atpakaļ — arvien dziļāk lielajā pagātnes tumsā.

Altamirā (Spānijā), Lakro (Francijā) un pie Belajas upes Urālu apgabalā šai gadsimtā atrasti visai labi veidoti zīmējumi klintīs, kas ir jau 30.000 vai 40.000 gadu veci, tātad civilizācijas un vēstures robežas jāatbīda atpakaļ uz šo laikmetu.

Senvēstures tumsa vēl slēpj tūkstošiem neatrisinātu mīklu. Tā, piemēram, par daudzām tautām vēl nezinām, no kurienes tās nākušas, kur cēlušās. Lielā mērā tā ir pašu vēstures pētnieku kļūda, jo tie nav sekojuši vēstures tēva Herodota lieliskai priekšzīmei — aprakstīt visu viņam zināmo tautu izcelsmi, ieražas un dzīves veidus. Tā gadījies, ka etnoģenija jeb tautu izcelsmes vēsture atstāta novārtā, un pat par slaviem un ģermāņiem valda neskaidrība, kur tās cēlušās. Dabīgi, ka vēl lielākā miglā tīta baltu pagātne.

Ja gribam apmierināties ar šauru mēraukļu, atstāt pētījamo vielu visai ierobežotā perspektīvā un ignorēt norādījumus, ko par baltiem vispār un latviešiem atsevišķi sniedz seni raksti, archaioloģija, etnogrāfija, mitoloģija, toponīmija un lingvistika ārpus tā mazā zemes stūrīša, ko saucam par dzimteni, tad mums tiešām jāsamierinās ar veco vēsturnieku atzinumu, ka baltu pirmdzimtene atradusies kaut kur Baltkrievijas purvos. Arī rumāņu vārds „balta" un krievu „boloto", kas abi nozīmē „purvs", to it kā apstiprina. Bet purvainie apgabali bijuši tikai viena no jaunākām baltu patvēruma vietām.

Langera vēstures enciklopēdijā teikts, ka gotus vadījuši virsaiši no baltu cilts. Romiešu avoti savukārt liecina, ka viņu ķeizaram Donavas un Prutas apgabalā kaŗojot ar gotiem, pēdējie sabēguši purvos un tā romieši nevarējuši gūt izšķirīgu uzvaru. Minētie apgabali ir tikai nedaudz rietumos no tiem, kuŗus pēc Herodota liecības apdzīvojuši skolati un paralati, un pavisam tuvu vietai Dienvidkrievijā, kur vēl šobaltdien ir tādi vietu nosaukumi, kā „Balta", Gaisin" u.c. Ja nu ejam krietni tālāk uz rietumiem, tad nonākam pie Balatonas jeb Baltu ezera arī Ungārijā.

Visos šais apgabalos dzīvoja radniecīgas tautas, no pašas Romas līdz Baltkrievijas purviem. To pierāda liecības, ka ķeizars Trajans un viņa kaŗavīri, iekaŗojot Dakiju (Donavas apgabalā), ar iedzimtajiem sapratušies vēl šai viegli, bez tulku palīdzības. Vēlāk no Ilurijas un Donavas apgabala cēlušies vairāki Romas ķeizari, vispār, ilurieši bija romiešu stingrākais balsts cīņā pret barbariem, kuŗus savukārt vadījuši radniecīgi virsaiši. Pašas Romas kaŗavadoņu savstarpējās cīņas piespieda zaudētājus daudzos gadījumos bēgt uz ziemeļiem un ziemeļaustrumiem. Vēsturnieks Stalšāns min nostāstu, ka vairāki simti uz Ņemanas apgabalu pārbēgušie Romas kaŗavīri nodibinājuši vēlāk visai vareno Lietuvas valsti. Lietuviešiem ir vairākas tautas dziesmas, kuŗās apdziedātas Donavas zemes.

Venti, kas, nākot no dienvidiem, nodibināja Vini, dodoties tālāk uz ziemeļiem, radīja tagadējās Vācijas robežās kādreiz visai vareno ventu ķēniņvalsti, kas pakļāva sev lielus slavu tautu un valdīja visā Baltijas jūras dienvidu piekrastē — no Dānijas līdz Ritprūsijai. Šai valstī ietelpa arī citas baltu ciltis, kā sēļi, idi un rūgi. Elbas upi tās sauca par Baltu, arī Labu, Oderu — par Adru jeb Ātru (pēc kādas upes un jūras nosaukuma rietumos no Balkāniem).

Bet baltu ciltis šais plašajos apgabalos — no Balkāniem līdz Baltijas jūrai — bija tikai valdošā šķira, ķēniņi, kungi un lielieši — bajāri jeb „krāsainie ārieši", kas lietoja krāšņus apģērbus, lai atšķirtos no pakļautajiem slaviem un ģermāņiem. Tikai nelielajā Baltijas jūras dienvidaustrumu piekrastē bija apmetušies „tīrie" ārieši, kas dēvējās par „īstiem" jeb prūšu un Tacita apzīmējumos par „aistiem". Tie bija prūši, sāmi, kūri, nairi, gauti u.c.

Ja nu mēs par baltiem uzskatām tikai šos aistus (slavi un ģermāņi bija vietējie), tad rodas kāda grūti izskaidrojama mīkla, kādēļ baltu vārdā nosaukta visa lielā Baltijas jūra, ja „īstie" ārieši jeb balti pie tās krastiem aizņēma visai niecīgu platību (Ritprūsijā un Kurzemē)? Balti bija arī venti, jo citādi tie nebūtu Elbu saukuši par Labu vai Baltu (latīņi to savukārt pārdēvēja par Albu jeb Elbu).

Savas pagātnes pētīšanā mēs bieži nonākam visai īpatnējā stāvoklī, kad svešautieši mums parāda īsto virzienu. Tā jau 1798. g. Garlibs Merķelis atgādināja, ka par latvju tautu nevar spriest pēc toreizējā nožēlojamā verdzības stāvokļa, jo pagātnē tās virsaiši pārvaldījuši plašus apgabalus visā Austrumeiropā. Vācu valodnieks un vēsturnieks Hirts šī gadsimta sākumā pateica, ka visi tautu vārdi arī parādītos, ir vienas izcelsmes, viena tauta. Tātad, arī Vācijas venti nav vis slavi, bet balti, lielākais nozarojums no mūsu Kurzemes ventiem. Bet vispārsteidzošākos un svarīgākos atzinumus tikai nesen publicējis vācu zinātnieks H. Šalla kādā Viļņā izdotā rakstu krājumā „Baltistica": samērā nelielā Meklenburgas novadā viņš atradis 27 upju un ezeru nosaukumus ar baltisku izcelsmi, un apgalvo, ka šo apgabalu aizvēsturiskos laikos nenoliedzami apdzīvojušas baltu ciltis. Piemēram, tagadējā Hafeles upe vēl 1373. gadā saukta par Obulu, kas atgādinot pašas Latvijas upes — Abulu un Abavu. Šādos apstākļos nav nekāds brīnums, ka jūra Vācijas ziemeļos nosaukta par Baltijas jūru un vislielākais un spēcīgākais Vācijas apgabals guvis tuvākās baltu cilts — prūšu nosaukumu — Prūsija.

Alberts Kalniņš

LATVIJA

57. N-RS. TREŠDIENA, 1967. GADA 19. JŪLIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 500 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—6383;
Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sazināma redakcijā, tālr. 368—3329;
Iekšzemes redaktors — Rūdolfs Norītis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 755—3976;
Ārzemju redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6033;
Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:
Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet to vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

TAUTAS TĒRPS UN TĀ VALKĀŠANA

Ja pašķirstam latviešu laikrakstus, tad redzam, ka visur, kur mīt latvieši, darbojas tautas deju grupas. Tautas dejas, nenoliedzami, ir ļoti laba lieta, bet, tautas dejas dejojot, dejotāji valkā arī tautas tērpus, un te nu ir tas lielākais „bet". Pirmkārt: vīrieši kreklos un jostu saturētās biksēs gāja tīrumā un pļavā. Varbūt svētdienās kaimiņš pie kaimiņa. Svētkos, kādos parasti uzstājās tautas deju grupas, vīrieši valkāja piemerotus tērpus. Tāpat kā sieviešu tautas tērpiem, arī vīriešiem katram novadam ir savs tautas tērps. Izvēle ir liela, un, vadoties no grāmatas „Novadu tautas tērpi", katrs var pagatavot tādu tērpu, kādu vēlas un kāds patīk. Vajadzīga tikai griba.

Arī sievietes, ne jau visas, bet lielā daļa gan, stipri grēko, nepareizi tautas tērpu valkājot. Vislielākais klupšanas akmens ir vainags. Tā valkāšanai visiem novadiem ir viens likums: vainags jāvalkā uz pieres, tieši uz matu un pieres robežas. To, moderno matu sakārtojumu saudzējot, nedrīkst uzsviest pakausī kā plāceni. Bet ir vēl sliktāk, ja vainagu nevalkā nemaz. Tautas tērpam vainags ir neatņemama daļa. Tikai negodīga senā latviete nedrīkstēja vainagu galvā likt. Tautas tērpam vainags ir tas pats, kas svinīgai balles kleitai cimdi. Varu galvot, ka tās meitenes, kas tautas tērpu bez vainaga valkā, uz balli bez cimdiem līdz elkoņiem neiet nekādā gadījumā. Varētu jau uz šādām lietām noskatīties, piemiegt acis, ja uzstātos tikai pašu mājās, bet, ja 20. maijā latviešu dienu ietvaros pasaules izstādē Montrealā nīcenietes, abrenietes un citas tautu meitas dejoja nepilnīgos, nepareizi valkātos tautas tērpos, tad tas nav piedodams.

Tāpat ar saktām. Pareizi latviešu tautas tērpu valkājot, saktu jostas vietā uz vēdera nekad nedrīkst spraust. Latviešu tautas tērpiem saktas valkā tikai pie krekliem un villainēm.

E. A., Milvokos

☆

APZINĀTA PĀRPRAŠANA

V.Janums, E. Krūka un A. Vinčels savos paskaidrojumos lasītāju vēstuļu nodaļā LA 1. jūlija numurā apzināti pārprot LKIA lūgumu atbalstīt Brāļu kapu izbūvi un Tautas loteriju, kaut vai tikai morāli. Izrādās, ka pirms lūgšanas bijusi jāizprasa atļauja lūgt!? Tad jau iznāk kā armijā: atļausit ienākt, teikt, lūgt u.t.t.

Trimdinieki atbalsta Brāļu kapu ideju, un jau tagad var teikt, ka liela atsaucība ir parādīta arī Tautas loterijas laimestu nodrošināšanai, tādēļ arī mierīgi var pieņemt, ka Brāļu kapus izbūvēs bez trīs minēto bijušo kaŗavīru atbalsta.

LKIA valde ASV un
Brāļu kapu izbūves padome

Redaktora piezīme: „Trīs minētie bijušie kaŗavīri" nav nekā apzināti pārpratuši. Ir arī citu pasākumu organizētāji, piemēram — Raiņa un Aspazijas pieminekļa komiteja, meklējusi atbalstītājus un darba sekmētājus, bet gan personīgu vēstuļu veidā. Nav parasts aicinājumam izsūtīt apkārtrakstu ar bezgalīgu vārdu virkni, ar sarakstā uzņemtajiem iepriekš nemaz nesazinoties. Šāds apkārtraksts jau ir publicējums, un mazāk uzmanīgs lasītājs var noprast, ka sarakstā minētie aicinājumam piekrituši vai vismaz to noteikti darīs, un šis fakts nenoliedzami maldina. Šāds aicinājuma veids ir vismaz netaktisks, lai nebūtu cits apzīmējums jālieto, tādēļ arī noraidāms. Ar šo paskaidrojumu šis jautājums mūsu laikraksta slejās uzskatāms par nokārtotu un nekādus turpmākus paskaidrojumus vairs neievietosim.

A. Vinčels

☆

VAI ESAM UZ PAREIZA CEĻA?

LA 5. jūlija numurā izcilā veidā ievietota gaŗu gaŗā lasītāja vēstule ar augšējo virsrakstu. To rakstījis, acīm redzot, kāds izcils latviešu cīnītājs — čikagietis Fricis Grīnbergs. Tā kā mūsu izcilākos cīnītājus tomēr sevišķi labi nepazīstu, es būtu redakcijai ļoti pateicīgs, ja tā tikpat gaŗā rakstā paskaidrotu, kas ir Fricis Grīnbergs un kādi ir viņa sabiedriskā darba un politiskā cīnītāja panākumi.

Nav šaubu, ka vēstules autors lasījis pāris amerikāņu žurnālus un prot to arī parādīt. Ja viņš gribējis uzsvērt, ka nepieciešamas centrālās organizācijas, kuŗas mūs vieno un vada, tad tam var tikai piekrist. Tāpat arī tam, ka neatbildīga kritika nav nekas pozitīvs. Bet ja F. Grīnbergs ar savu lasītāja vēstuli gribējis pateikt, ka nevienam nav tiesību patstāvīgi domāt un ka visās lietās — pat tad, ja kļūdas ir skaidri saskatāmas — jāsaka „labi un amen", tad neatliek nekā cita, kā paraustīt plecus un pabrīnīties, ka autors gan prot kritizēt lielvalstu politiku, bārstot lielu vīru vārdus kā no pilnības vāceles, bet negrib saskatīt, ka demokratiskās iekārtās vienīgi sadarbībā un domu izmaiņā izveidojas patiešām pozitīvas idejas.

Šo F. Grīnberga lasītāja vēstuli var lasīt un pārlasīt vairākkārt, bet tomēr neklūst skaidrs, kādēļ tā rakstīta. Protams, es negribu un nespēju sacensties ar, acīm redzami, lielu autoritāti, kāda ir šīs vēstules autors, bet lai neviens nedomātu, ka es galīgi nekā nezinu, beigšu ar pamatskolas laikā galvā iekalto vācu teicienu: „Was war der langen Rede Sinn?"

Lasītājs ASV

„Čekas žurnālisti" maina taktiku

Kopš ilgāka laika vērojams, ka „čekas žurnālisti" stipri mainījuši savu politisko taktiku, pārtraucot ķengu avīzītes „Dzimtenes Balss" piesūtīšanu latviešu trimdinieku vecākajai paaudzei, bet pastiprināti sūtot to vidējās un jaunākās paaudzes pārstāvjiem. Acīm redzot, veco paaudzi tie vairs necer pārliecināt par „komūnistu paradīzes" labumiem, tādēļ taupības nolūkos apcērp „Dzimtenes Balss" sūtījumus šiem „nelabojamajiem", kas paši pieredzējuši, kādus „labumus" iegūst tauta, kuŗu pārvalda komūnisti un to kalpi. Padomju propagandisti cer, ka vidējā paaudze, kas mazāk izbaudījusi uz pašu muguras Maskavas vagaru pātagošanu, varbūt tomēr būs vieglāk vismaz apmulsināma, lai tomēr daļu melīgās komūnistu propagandas ņemtu nopietni. Jaunā paaudze, kas Latvijas neatkarības laiku nav nemaz vai tikai pavisam agrā bērnībā pieredzējusi, komūnistiem liekas visvieglāk iespaidojama un pieveicama.

Kopš vairākiem gadiem kāds mistisks apgāds Ausma, kas atrodas it kā mazā Šveices pilsētiņā, izdod 10 reižu gadā, t.i. retāk nekā vienreiz mēnesī, „kultūrāli sabiedriski zinātnisku laikrakstu", kas saucas „Daugava". To rediģē „dzejnieks" Ed. Alainis, kas dzīvo Vācijā, bet arī šai izdevumā skaidri saskatāma „čekas žurnālistikas" ēzeļa kāja, jo saturā līdzinās tikpat „Dzimtenes Balsij", kā „Pravda" līdzinās „Izvestijai"... Par spīti maskēšanās centieniem ar „latviešu" apgādu Šveicē un jau sen diskriminēta „dzejnieka" piesaistīšanu par „atbildīgo redaktoru", komūnistu vienvirziena ielas ideoloģijai nav iespējams apslēpt, ka pasniegtie ir tie paši vēži, tikai citā kulītē.

Kaut šo izdevumu piesūta bez pieprasījuma un bez maksas, tas tomēr cenšas iegūt arī vērtīgo ārzemju valūtu saviem maizes tēviem, kādēļ aicina trimdiniekus maksāt par „laikraksta" *abonementu*...

Kaut nevar noliegt, ka, piemēram, dzimtenes apmeklēšanā čekistu propagandai, varbūt, bijusi sava ietekme, tomēr visumā ilggadējie propagandas plūdi nav devuši ne pusi iecerēto panākumu. Bet mēs varam justies glaimoti, ka Rīgas un Maskavas komūnisti no trimdiniekiem tik ļoti baidās, ka nežēlo līdzekļu pat vairāku propagandas lapu izdošanai latviešu valodā trimdinieku „smadzeņu mazgāšanai". Nav domājams, ka kāds trimdinieks būs tik naīvs, lai par savu „smadzeņu mazgāšanu" vēl piemaksātu!

A. K.

BENITA SILGALE

TĀ VISS SĀKĀS

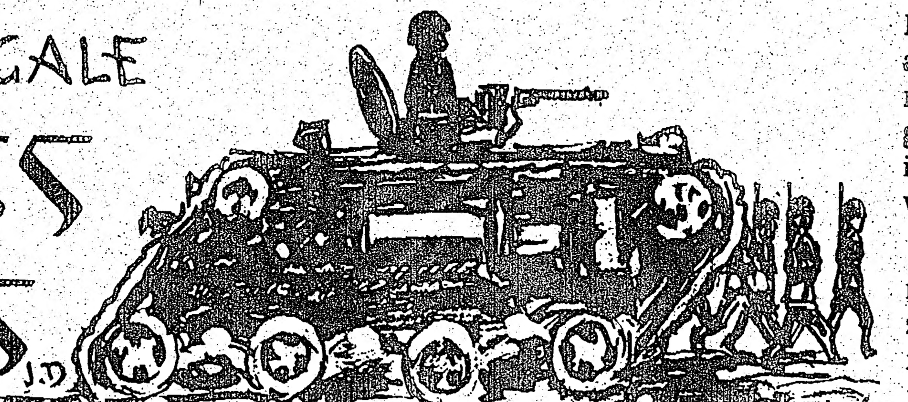

(8. turpinājums)

Laikam kādu sevišķu paredzējumu dēļ, čeka saviem gūstekņiem parasti vienmēr pārmet vairākus noziegumus, kuŗus ieraksta aktīs kā apsūdzības un piespiestā soda pamatojumu. Parasti apsūdzības ir neiedomājami nejēdzīgas, pat fantastiskas, visiem čekas upuŗiem gandrīz vienas un tās pašas: pret komūnismu vērsta sazināšanās ar kādu brīvās rietumu pasaules politisku, militāru vai valsts darbinieku, pat ar pašu ASV prezidentu, Lielbritanijas premjēru vai pāvestu Vatikānā; spekulācija ar valūtu, bet — pār visām lietām — spiegošana ārzemju labā.

Čeka nemaz nepūlas noskaidrot patiesos apstākļus, ja kāds kaut ko noziegumam vai pārkāpumam līdzīgu arī būtu izdarījis. Tā arī nemeklē lieciniekus, kā tas mēdz būt katrā īstā tiesas procesā, kas varētu identificēt noziedznieku un raksturot nozieguma norisi. Pad savienībā prokūroram nav jāpierāda apsūdzētā vaina, kā tas ir Rietumos, bet apsūdzētajam jāpierāda sava nevainība, kas praktiski ir neiespējami, jo komūnistu kārtībā katrs apsūdzētais ir vainīgais un jau iepriekš nolemts notiesāšanai.

Bez tam čeka labi zina, ka pietiek gūstekni ievest pratināšanas telpā brīdī, kad tur jau kādu citu pratina, lai mazāk izturīgā un mīkstākā cilvēkā iedvestu tādas šausmas, ka tas, cerēdams izvairīties no redzētajām fiziskajām mocībām un morālajiem pazemojumiem, gatavs atzīties par vainīgu jebkuŗā piedēvētā noziegumā, kuŗu čekas bendes nolasīs priekšā.

Protams, ne jau visi tik viegli padodas. Drosmīgākie un izturīgākie atsakās nevainīgi atzīties piedēvētajās noziedzībās. Bet kad čekisti sāk staipīt nepiekāpīgā locekļus, kamēr muskuļu šķiedras trūkst un locītavās saišķu cīpslas plīst, vai kad spīlēs saspiež pirkstus un plaukstas, kamēr kauli krakšķ, tad liktenim padodas arī izturīgie un atzīstas par vainīgiem, lai cik nejēdzīga būtu apsūdzība, kuŗu čeka izdomājusi. Pavisam reti ir cilvēki, kas iztur visas mocības un neatzīstas nepamatotajās apsūdzībās, bet tas nekā nelīdz, jo viņus nošauj arī bez atzīšanās. Tikai veltīgi mokas ciestas.

Bez minētajiem čekai ir daudz dažādu citu spīdzināšanas veidu atzīšanās panākšanai. Apsūdzēto, sevišķi sievietes, izģērbj kailu un knaiba jūtīgākās ķermeņa vietas, dedzina nokaitētiem dzelžiem, dursta lielām adatām, pa vienam lēnām izrauj matus un spalvas ar visām saknēm. Roku un kāju pirkstiem atgriež ienadžus un tad ar knaiblēm nomauc nagus. Spītnieku „ved pie bijāšanas" arī ar gumijas stekiem, kamēr tas, pārplūdis asinīm, zaudē samaņu. Nav iespējams visas drausmīgās iespaidošanas metodes pieminēt, bet tās spēj izdomāt tikai cilvēka smadzenes, kas par cilvēku vairs nav uzskatāms.

Kā jau minēts, tos, kuŗi nekādiem līdzekļiem nav piespiežami sevi apmelot un nedarītajos noziegumos atzīties, līdz pēdējam novārdzinātus un nomocītus čekisti beigās tomēr rautin aizrauj uz nāves garāžu. Tur tos nostāda ar seju pret melno sienu, un čekists no mugurpuses iešauj lodi pakausī.

Bet tie, kas paši sevi apmelojuši, atzīdamies izdomātajās nejēdzībās, bieži paliek čekas gūstā visu mūžu, ja nesaņem lodi pakausī. Bailīgākos un vājāka rakstura cilvēkus, kas atzinušies ātri un bez sevišķas iespaidošanas, atlaiž brīvībā, bet praktiski arī viņi paliek čekas gūstā. Tos novieto kādā darba vietā pavisam nenozīmīgā postenī. Tiešie darba pienākumi, kas saistīti ar šo posteni, nav sevišķi svarīgi. Tas ir tikai maskējums, kas norīkotajam dod iespēju, nepamanītam un neatklātam, novērot visu, kas darba vietā notiek, tāpat noklausīties, ko runā darba biedri. Par visu redzēto un dzirdēto čekas atlaistajam jāsniedz ziņojums — vienreiz vienā vietā kādai nepazīstamai personai, otrreiz citā vietā tikpat noslēpumainam ziņojuma pieņēmējam. Atlaistais ir kļuvis slepens čekas aģents un spiegs.

Atteikties no šāda veida uzspiestiem pienākumiem, tos kārtīgi un precīzi neveikt vai ziņot kādus sadomātus niekus negribot par spiegu kļuvušais nevar. Darba vietā ir vēl citi slepeni čekas ziņotāji, bet neviens otra nepazīst un tā uzdevumu nezina. Tā ziņotāji savstarpēji arī viens otru uzmana un novēro, lai par visu ziņotu. Atliek vienīgi čekas gribai un pavēlei paklausīt, ja nevēlas par jaunu nokļūt tās „suņu būdās", no kuŗām tagad ceļš vestu vienīgi vairs uz nāves garāžu. Vispirms gan jaunais ziņotājs, ja kārtīgi neveic pienākumu, saņem no čekas brīdinājumu, kas tam liek saprast, ka slepenie ziņotāji, paši to nemanīdami un nejuzdami, viens otru izspiego un nodod.

Nereti čeka savā gūstā ievilina ne tikai pieaugušos un nepiedzīvojušus jauniešus, bet arī mazus bērnus, iemanevrējot tos apstākļos, kuŗos tie, nekā ļauna nedomādami, savā bērnišķībā izspiego pašu vecākus.

Tā Pad. savienībā ar laiku izveidojies tik biezs čekas slepeno ziņotāju tīkls, ka neviens cilvēks vairs skaidri nezina, kas viņam draugs, kas novērotājs un izspiegotājs, kuŗam var uzticēties un no kuŗa jāsargas. Neviens priekšnieks nezina, kuŗš padotais par viņu ziņo čekai, kaut apzinās, ka vismaz viens to dara. Padotie savukārt neuzticīgi raugās uz priekšniekiem. Kaimiņš vairās kaimiņa, draugs drauga, skolotājs baidās no audzēkņiem, bet skolēni no stundu pasniedzējiem. Neuzticība un aizdomas, pat ģimenēs, griežas neapturamā velnišķīgā virpulī.

Padomju cilvēks tādēļ ir uzmanīgs savās runās un izteicienos, atturīgs draudzībā, aizdomīgs pret ikvienu, kas tam tuvojas.

Viss tas sākās arī Latvijā. Bet latviešu cilvēki vēl nebija mācījušies uzmanīties, un tā cietumi pildījās arvien vairāk. Kad tie bija tā pārpildīti, ka jauniem apcietinātajiem vairs nebija vietu, cietumu centrālā administrācija pieprasīja cietumnieku sarakstus un izsvītroja no tiem pēc kārtas katru desmito, piekto vai trešo, cik nu kuŗo reizi Maskavai vergu vajadzēja. Izsvītrotos naktī un tumsā nogādāja kādā vientulīgā un klusā dzelzceļa stacijā, sablīvēja preču pārvadājamos vagonos, tos aizplombēja un nosūtīja ceļā kaut kur uz Pad. savienības iekšieni.

(Turpinājums sekos)

Rakstniekam nevar diktēt!

RAKSTNIEKU RĪTS DZIESMU SVĒTKOS SANFRANCISKO

ASV rietumkrasta 3. latviešu dziesmu svētku Sanfrancisko pēdējās dienas, 4. jūlijā, priekšpusdienā Jack Tar viesnīcas Internacionālajā zālē pulcējās tikai ap 500 tautiešu, lai rakstnieku rītā iepazītos ar mūsu literātiem un noklausītos viņu darbos. Gandrīz visos dziesmu svētkos rakstnieki paliek pabērnu lomā, jo viņiem veltītais sarīkojums nolikts nedzevīgā laikā, kad daudzi apmeklētāji, pat kvēli literātūras draugi kavēti ierasties. Rakstnieku „parāde" notikusi paagrā rīta stundā pēc grandiozās svētku balles, kad daudzi vēl „paguruši"; citreiz īsi pirms kāda „lielā" sarīkojuma sākšanās vai īsi pēc tā da beigšanās, kad apmeklētāji atrodas „laika trūkumā", lai ierastos abās vietās. Sanfrancisko rakstnieku rīts savukārt bija beidzamais atsevišķo sarīkojumu virknē un notika pēdējās dienas priekšpusdienā, kad daudzi tāla ceļa braucēji jau devās atceļā uz mājām, kaut labprāt būtu noklausījušies arī mūsu rakstnieku sniegumā. Tādēļ labi saprotams, ka neapmierināti jutās kā paši rakstnieki, tā literātūras draugi, pamatoti domājot, ka rakstnieku darbs ir viena no ietekmīgākajām izpausmēm svešuma nacionālajā dzīvē, kultūras laukā, valodas kopšanā un ticības stiprināšanā, tādēļ rakstnieku sniegumam arī dziesmu svētkos ierādāma izcilāka vieta.

Ja vēl pāris mēnešu pirms rakstnieku rīta Sanfrancisko paudās zināma neapmierinātība attieksmē uz aicināmo literātu izvēli un rakstniece Elvīra Kociņa intervijā presei izteica izbrīnu par sarīkojuma vadītāja Ivara Lindberga „skrīnēšanu", pielaižot rakstnieku cēlienā tikai autorus, kuriem publicēta kāda grāmata pēdējos divos gados, jo ASV rietumkrasta rakstnieku skaits par lielu, lai varētu aicināt piedalīties visus, tad šai rakstnieku rītā ar prieku varēja konstatēt, ka nesaskaņas, ilekas, pārvarētas, jo abiem „oponentiem" sarīkojumā piekrita tieši „izcilākās lomas". Likās arī, ka rakstnieku skaits, kas stājās publikas priekšā, bija drīzāk par mazu nekā par lielu, it sevišķi ievērojot faktu, ka vairāki aicinātie nebija ieradušies, bet savus darbus atsūtījuši nolasīšanai. Un — bez rietumkrasta literātiem piedalījās arī rakstnieki no citām pilsētām. Par to var tikai priecāties.

Rakstnieku rītu vadīja dzejnieks Ivars Lindbergs, bet atklāšanas uzrunu teica rakstniece Elvīra Kociņa, citu vidū aizrādot, ka neviens nevar rakstniekam diktēt, kas un kā tam jāraksta: tas jāatstāj paša rakstnieka ziņā. Sarīkojuma ievadījumā bija arī divi referāti. Redaktors Kārlis Rabācs runāja par tēvu valodas lomu literārajā jaunradē un nacionālajā tautas pastāvēšanā vispār, bet pie literārās jaunrades nozīmes un uzdevumiem īpaši savā referātā pakavējās Dr. O. Krātiņš.

Jānis Kļidzējs nolasīja skici „Tumšā būšana", sagādājot klausītājiem jautrus brīžus, bet nemazākus aplausus izpelnījās Ivars Lindbergs, skandējot dzejoļus no sava tikko izdotā krājuma „Starp atnākšanu un aiziešanu". I. Lindberga priekšnesums vienmēr bijis efektīvs un aizrāvis klausītājus, jo lieliska ir viņa prasme savus darbus ne vien pasniegt, bet arī ātri panākt tuvu kontaktu ar publiku. Tomēr šoreiz visbagātākos un jūsmīgākos aplausus ar lielisko dzejoļu skandējumu izpelnījās Olafs Stumbrs. Aīda Niedra smeldzināja klausītājus ar darbu par dzērvēm. Pirmo reizi publikas priekšā ar dzejoļiem stājās Ausma Jaunzeme, dzejoļus lasīja arī Andriews Salmiņš, bet Benita Veisberga sniedza kādu fragmentu no topoša romāna.

Bez „pašmāju" autoriem rakstnieku rīta apmeklētājus iepriecināja arī vairāki viesi. Ņujorkiete Rita Gāle eleganti pasniedza ciemā kukuli dažu dzejoļu veidā, bet otrs ņujorkietis — Otto Bergmanis nolasīja skici „Jāņu zāle". Dr. K. Zvejnieks arī šoreiz bija pārvērties par Kurzā Krišu un ventiņu izloksnē smīdināja klausītājus ar kādas zaļumballes tēlojumu.

Varētu teikt, ka no aizsaules dārziem rakstnieku rītā bija ieradusies arī Karola Dāle. Pirms pāragrās nāves šāgada sākuma posmā viņa bija apsolījusi piedalīties šai rakstnieku parādē un šo solījumu arī izpildīja, kaut ar aktrises Ingūnas Paņupas balsi, kas noskandēja nelaikes atstātos dzejoļus. Sarīkojuma apmeklētāji neredzēja arī nepacietīgi gaidīto Anšlavu Eglīti, kas saslimis, bet fragmentu „Bezkaunīgie veči" no rakstnieka jaunā romāna, kas vēl tapšanas stadijā, nolasīja režisors Laimonis Siliņš. Jānis Kļidzējs savukārt lasījumā pasniedza dažus Ed. Sināta dzejoļus.

Ar novēlējumu, lai latviešu kultūras „dziesmu svētki" nenotiktu vienīgi pa dažiem gadiem reizi, bet pastāvētu katru dienu tā, lai to mantojumu, kuru tie satur un veido, varētu nodot tiem, kuriem tas pienākas, rakstnieku rītu pabeidza tā vadītājs Ivars Lindbergs.

—lis

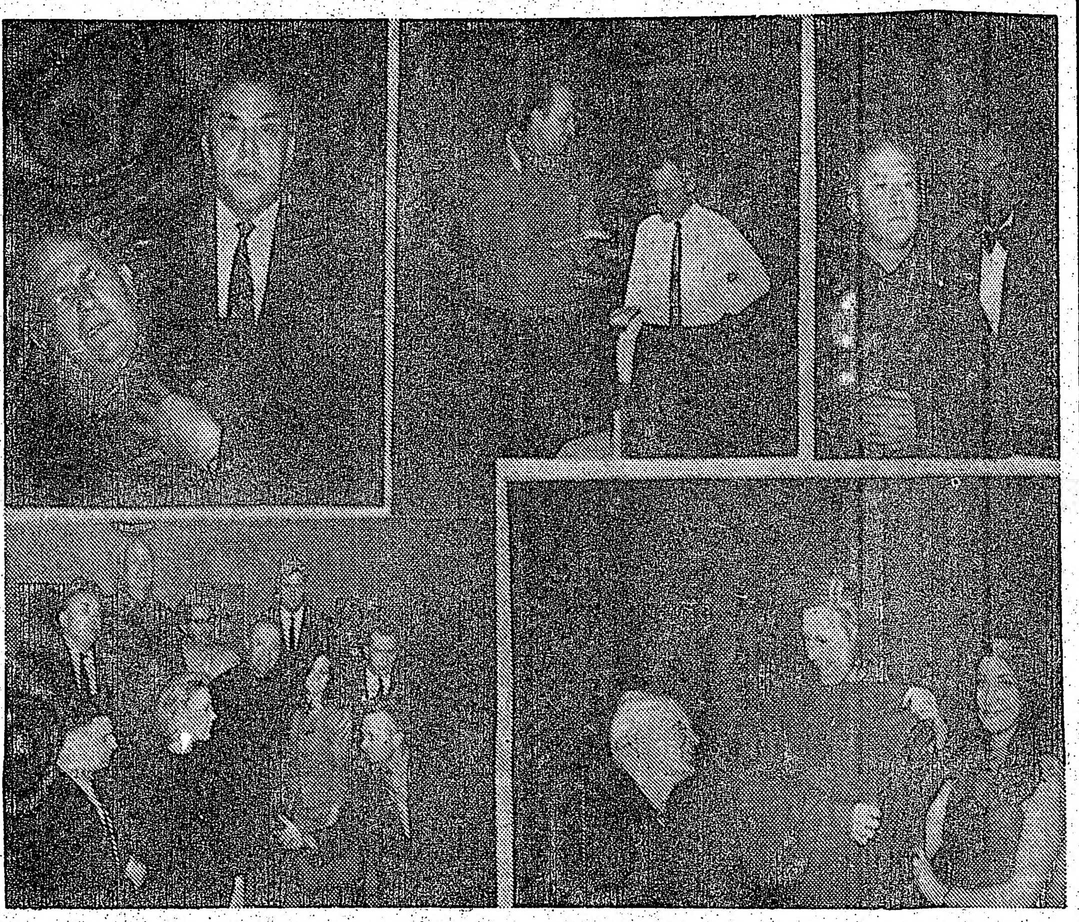

TOP REIŅA BIRZGAĻA 40 SKATUVES DARBA GADU JUBILEJAS IZRĀDE

Ainas no gatavošanās Mārtiņa Zīverta drāmas „Vara" iestudējumam, kuru Amerikas latviešu teātra Bostonas ansamblis pēc pirmizrādes 7. oktobrī pašu mājās sniegs arī citās latviešu kolonijās, piemēram, 21. oktobrī Toronto, bet 28. oktobrī Ņujorkā. Augšējos uzņēmumos no kreisās: R. Birzgalis gatavojas Mindauga, bet J. Neimanis Daujāta lomai; S. Lambergs un G. Straumēns pārrunā lomas; V. Vītols būs Vaišvila un V. Streips Traināiša lomā. — Apakšā: skats mēģinājumā (priekšā no kreisās) V. Vasmanis, R. Birzgale, V. Streips, I. Šedrika, E. Āboliņš (aizmugurē), J. Neimanis, R. Birzgalis, A. Dauge, U. Niedriņš un I. Skaģeris; režisors R. Birzgalis apskata kostīmu drānas R. Birzgalei un I. Šedrikai. Izrādē bez jau minētajiem vēl piedalīsies M. Grīnbuša, M. Sala, J. Pūce un M. Voldiņš.

Foto: V. Vītols

Dr. Ansis Karps

SIEVIETES CĪŅA AR MILZI

ŽERMĒNA DESTĀLE (GERMAINE DE STAËL, DZ. NECKER, 1766. — 1817. g.) UN NAPOLEONS

Šāgada 14. jūlijā apritēs 150 gadu, kopš mirusi Žermēna Destāle, tagad jau aizmirsta politiska cīnītāja un rakstniece, bet savas dzīves laikā viņa bija „Eiropas pirmā sieviete". Viņas pretinieks bija Napoleons. Par viņas darbību jau iznākušas daudzas grāmatas un iznāk vēl tagad; atklājās arī vēl nepublicētas vēstules, kas apgaismo tā laika vētraino personību un viņas Eiropas rakstu dzīvi, jo Žermēna Destāle pārdzīvoja ļoti trauksmīgu laiku — revolūciju un viņa norietu. Eiropā nebija tādu notikumu ne politikā, ne kultūras dzīvē, kurā viņas roka nebūtu bijusi klāt. Tā bija ārkārtējas enerģijas un kaislību pilna dzīve, kuru pilnam izdzīvot palīdzēja Žermēnas Destāles mantotā lielā bagātība. Reiz viņa teica: „Pasaule ir par mazu manai uguņīgajai dvēselei."

Kas bija šī nevaldāmā sieviete?

Viņa 1766. gadā bija dzimusi slavenā Francijas finanču lietu kārtotāja Žaka Nekera ģimenē. Nekera tēvs bija vācu izcelsmes, no mācītāju aprindām Pomerānijā, iecelоja Šveicē, kur Nekers, juniors, sāka darboties bankās un drīz vien kļuva populārs ar izveicīgām naudas operācijām, kuras beidzot viņa personīgajā kasē ienesa miljonus. Priekšrevolūcijas gados Nekers jau bija aicināts par finanču ekspertu pie Ludviķa XVI galma. Abi Nekeri, vīrs un sieva, bija protestanti ar kalvinistu tradicijām. Zobgaļi jokoja par Nekera kundzi: „Kad Dievs bija viņu radījis, tad iestērķelēja to no iekšas un ārienes", reizē ar to norādot uz viņas garīgo stingrību un nelokāmību. Ne jau nu viss bija gluži tā. Žermēna bija viņu vienīgais bērns. Māte bija cēlusies no panīkušiem aristokratiem, bet ļoti labi izglītota, prata latīņu valodu, mūziku un daudz cita. Viņa pati apņēmās mācīt savu Žermēnu, jo neviens skolotājs nebija labs diezgan, kas atbilstu viņas stingrajām prasībām. Žermēna auga bez rotaļu biedrenēm līdz 13 gadu vecumam, bija ļoti apdāvināta un izsalkusi visu zināt, visu redzēt un piedalīties. Nekeru māja bija viena no bagātākajām Parīzē, kurā, pēc tā laika paražām, izveidojās savs salons ar prominentiem apmeklētājiem. Žermēna ar lielām mirdzošām acīm (tās bijušas viņas vienīgais skaistums) visu vēroja un klausījās, pati būdama mazrunīga, bet vēlāk tas pilnīgi mainījās.

Pienāca laiks meitu izprecināt, bet precinieks nevarēja būt nenozīmīga persona, kurai tikai liela bagātība pūrā. Tam vajadzēja būt arī protestantam. Vecāki par piemērotu atzina Zviedrijas vēstnieku Francijā baronu Destālu - Holsteinu, kam ļoti vajadzēja sievastēva naudas. Pēc dažām grūtībām kāzas notika, un Žermēna kļuva par baronesi. Laimīga laulība tomēr nebija, bet Žermēna cerēja iegūt brīvību, izkļūstot no mātes uzraudzības. Vēstnieka dzīvesbiedres stāvoklis un lielā bagātība atļāva uzsākt dzīvi lielā stilā. Viņai nu bija pašai savs salons, kurā pulcējās visi, kam Parīzē pazīstams vārds. Radās arī sakari karaļa galmā, kurā pats vēstnieks bija augsto dāmu aplidots. Tā dzīve varēja sākties, un tā ritēja strauji.

Vecāki drīz nomira, māte terrora laikā 1793. gadā. Tai bija lielas bailes, ka neapbedī tikai pusmirušu, kādēļ vēlējās, lai viņu konservē spirtā, ieguldot marmora silē, kur viņai gadu vēlāk pievienojās arī vīrs. Melnā marmora sili novietoja īpašā kapličā Kopē (Coppet) pils dārzā. Šo īpašumu bija nopircis Nekers Ženēvas ezera krastā Šveicē. Pils tagad pārvērsta par mūzeju. Kapliča stāv aizmūrēta līdz šim laikam.

Jāievēro, ka pirms revolūcijas 18. gadsimtā idejas jau bija sadrupinājušas agrāko laiku uzskatus, ateisms un morāles pagrimšana atradās jau pilnos ziedos. Dzīvi vēl saturēja kopā tradiciju ārējās formas, smalkas manieres un gaume, ar ko Francija bija paraugs pārējai Eiropai. Liberālās idejas politikā bija jau izveidotas, vēl vajadzēja tikai izdevīgu brīdi, lai revolūcijas plūdi gāztos pār visu zemi. Pienāca 1789. gads. Žermēna no Versaļas pils loga redzēja trīs kārtu — muižniecības, garīdzniecības un pilsoņu pārstāvju sapulci, kuru atklāja karalis. Karaliene bija klāt ar nāves bālumu sejā. Žermēna jutās priecīga par šo notikumu, bet grāfiene Monmorene teica: „Nepriecājies, no šīs sapulces nāks liela nelaime Francijai un mums." Patiesi, viņa beidza dzīvi uz ešafota. Nekers teica ievada runu, bet pietrūka balss, — kāds cits nolasīja beigas. Tā nebija laba zīme, un klātesošie gribēja dzirdēt kaut ko citu. Arī Žermēnai nu uznāca bailes.

Neatkārtosim še franču revolūcijas notikumus, kas īsā laikā nospēlēja to pašu traģēdiju, kuru daudz lielākā mērogā atkārtoja Krievija 1917. gadā, kad varu sagrāba galējie kreisie un sāka asiņu izliešanu, vēlāk nogalinot viens otru, kamēr varu pārņēma diktātors. Francijā tas bija Napoleons.

Ko par šiem gadiem darīja Žermēna Destāle? Viņa bija uzaugusi Francijā un 18. gadsimta ideju ietekmē. Kad sākās revolūcija, pilsoniskā inteliģence un daži aristokrāti (grāfs Mirabō!) bija lielā sajūsmā, gluži tāpat kā Krievijas revolūcijas sākumā. Žermēna gribēja demokratisku republiku Francijā, un viņas cīņas ierocis par to bija spalvaskāts, kas viņas rokā tik veikli darbojās, ka autore kļuva pazīstama pāri zemes robežām. Bagātība viņai atļāva uzturēt lepnu salonu Parīzē, kurā pulcējās „visa Eiropa". Viņa bija atjautīga sarunu vedēja; tai „piedurknes par īsu, bet runas par garu", kā teica viņas skauģes. Žermēna bija politiska domātāja vispirms, tad rakstniece, kas ieguvusi visas izglītotās Eiropas ievērību.

(Turpinājums nāk. numurā)

Kultūras chronika

Maruta Ludeka, kuru Kanadas latvieši labi pazīst no Losandželosas teātra režisora Anša Tipāna iestudētajām lugām kā spēcīgu, drāmatisku lomu tēlotāju, saņēmusi godalgu par savu tēlojumu lugā „Once more with Freeling". Godalgu piešķīris Milvoku Šervuda Pleiera teātris.

Sniedze Grante

REIZ SOLĪJIES . . .

Cīnīties solījies dzimtenei savai
pirms atstāji viņas krastus.
Cīnīties solījies māsiņai jaunai,
naidnieks kam vainagu ņēma,
brālim, ko aizdzina tundrās un kāva.

Ko apjucis nu stāvi sveša ceļa malā?
Kas tev prātu mulsina un sirdi?
Vairs briesmu nav?
Un nāve vairs nav nāve?
Tad klausies klusumu un mēmās balsis,
kas pāri tālumam no dzimtās puses nāk.

Tava dzimtene nospiesta ceļos, naktī un tumsā.
Dzīvais un mirušais brīvības saules lūdzas.
Tu brīvībā un saules pusē stāvi
ar gļēvu kūtrumu un vienaldzību sejā.

Reiz cīnīties solījies dzimtenei savai . . .

(38. turpinājums)

Sevī iznēsātais notikums tagad lauzās ārā, un Uldis aizgūtnēm stāstīja Brunim Leidem par savām attieksmēm ar Ilgu, savu kluso mīlestību, par to, cik Ilga reizumis dzedra un atturīga, bet reizumis mīļa, — un par Gunara Vitmaņa neglītajiem smiekliem, sivēna ačtelēm, kurās aiz dzeltenajām uzacīm spīguļojušas neķītras nievas, arī par to, cik labi viņam kļuvis, kad beidzot jutis plaukstu atsitamies kādreizējā skolas biedra mīkstajā vaigā.

Brunis Leide noklausījās Ulža stāstījumā.

— Pēriena tev vajadzēja. Vēl neesi sēmestri vecs, jau palaid nagus.

— Kas tad man bija jādara? — Uldis satraucās. — Ļaut, lai viņš runā?

— Tu esi mācīts, kā jārīkojas. Ja tu gribēji tikt pie menzūras, tu to varēji panākt klusākā veidā. Nebija jākļūst darbīgam.

— Es nemeklēju menzūru, bet . . . ak, tu to nesaproti! Negribi saprast. Vai būsi mans sekundants?

Leide pasmīnēja.

— Vēl jau tev naži nemaz nav piešķirti. Gaidi laiku. Tagad labāk nāc uz paukzāli, lai tevi apstrādāju.

— Gunars nepauko. Viņam roka . . . bērnībā ar pļaujammašīnu . . . Vai tu vari man izrādīt pistoles?

— Arī tas vēl!

°°°

— Kad un kur?! Es tev prasu, kad un kur tu to dabūji?!

Elizabete Ekerte bija pārskaitusies pāri par mēru: Rudolfs tikko bija atzinies, ka saslimis ar nelāgu slimību. Pirmajā mirklī Elizabete lāga nebija sapratusi, jo vīrs slimību tūlīt nesauca īstajā vārdā, bet tad Rudolfs bija izteicies skaidrāk, un Elizabete sāka kliegt.

— Sivēns tu esi! Laulības pārkāpējs!

— Kuš, kuš, Betij, — Rudolfs mēģināja sievu klusināt. — Lai nedzird, ka mums škandāl. Un kāpēc tu man tūlīt par Ehebrecher? Es to kait', varbūt, dabūj kādā publisk atej' viet'.

— Pareizi! Tieši tur tu esi bijis — un uz turieni tu tagad iesi. Par atejas vietu tīrītāju.

— Was meinst du damit? Ko tu grib teikt ar tam?

— Ka šajā mājā tu vairs nepaliksi. Ja tevi bankā tur — tā ir viņu darīšana. Bet ar lopu es kopā nedzīvošu. Schluss.

— Aber Betty! Liebe Betty! — Rudolfs pārgāja pilnīgi uz vācu valodu. — Es tev visu izstāstīšu. Es tev pilnīgi atzīšos, nekā neslēpšu — tikai piedod man. Tici man — es vairs nekad. Nemūžam! Tas viss iznāca tikai viņas dēļ. Ilgas dēļ. Viņai nepatika . . . un tad mēs aizgājām . . .

Un Rudolfs visos sīkumos izstāstīja tā vakara notikumus. Elizabete klausījās, pieri saraukusi, un neteica ne vārda. Kad Rudolfs bija beidzis un, pa daļai kā jautādams, pa daļai kā atzinību gaidīdams, skatījās sievā, Elizabete, ne vārda neatbildot, piecēlās un iegāja Ilgas istabā.

Ilga sēdēja pie galda un lasīja kādu grāmatu; izskatījās pēc romāna, bet varēja arī būt mācību grāmata. Durvis uz gaiteni palika vaļā.

— Ilga, es tev gribēju jautāt vienu lietu; bet tu man nemelo: vai tu skaidri zini, kur Rudolfs tanī naktī bija?

— Bet kā tad citādi? — Ilga izlikās pārbrīnījusies. — Mēs taču kopā gājām un kopā pārnācām. Tu pati mūs sagaidīji.

— To es tev nejautāju. Es tev jautāju, vai onkulis visu laiku bija turpat, kur tu?

Ilga saprata, ka krustmāte vīru pieķērusi kaut kādos melos. Viņa atcerējās, ka Rudolfs tajā naktī bija ļoti priecīgs, ka pārradies mājās reizē ar Ilgu.

— Nē. Visu laiku mēs kopā nebijām. Pa brīžam es biju dāmu istabā. Kas pa to laiku notika, es nezinu.

— Kā tu zini, ka kaut kas noticis?

— Vai citādi tu mani pratinātu?

Elizabete pārgāja uz citu taktiku. Viņa aizvēra aiz sevis durvis un sāka runāt klusākā balsī. Viņa runāja ar Ilgu kā sieviete ar sievieti. Ka viņas vīrs nav ne piecu santimu vērts, ka viņa to līdz šim pacietusi tikai tāpēc, ka reiz pie altāra solījusies un ka svētu solījumu nevar lauzt; ka viņa šā stāstam neticot, jo tai liekoties, ka Rudolfam esot kāda slepena mīļākā. Viņām, sievietēm — un vēl no vienas cilts, esot jāturas kopā, un lai Ilga pasakot patiesību: bijis Rudolfs ar šo visu laiku kopā, vai nebijis?

Ilga nesaprata, kāda atbilde tagad būtu labāka: ja jau Rudolfs atzinies, nebija nozīmes liegties. No otras puses — izklausījās gandrīz tā, ka lielāku grēku Rudolfs būtu izdarījis, ja visu laiku bijis Ilgas uzraudzībā. Īsi pārdomājusi, Ilga izšķīrās. Viņa tomēr paliks pie reiz teiktā. Kas viņai daļas par Rudolfu? Tad viņa arī pati būs segta un tai nevienam nebūs jādod atskaite par to, kur pavadījusi laiku pēc Alhambras apmeklēšanas līdz mājās pārnākšanai.

— Es, tantiņ, tev nevaru palīdzēt, — viņa nevainīgi raudzījās krustmātei acīs. — Kāpēc tu domā, ka es meloju?

Elizabete ilgi klusēja, tad apņēmīgi piecēlās un atgriezās pie Rudolfa.

— Tu iesi! — viņa cieti teica. — Es nekā neteiktu, ja tu runājis patiesību. Katram var reiz kāja paslīdēt, un vīrieši ir lupatas. Un dzērumā daudzi aizstaigā līdz tām tur . . . pērkamajām . . . Man būtu kauns, man riebtos, bet tas nu būtu tā — tikpat, it kā tu būtu aizstaigājis uz ateju. Bet tas, acīm redzot, tā nav. Tev ir kāda šļuncka, ar ko tu esi aplaidies uz nopietnākiem pamatiem, — un to es necietīšu.

— Das ist nicht wahr! Tas nav taisnība. Es tev zvēru, ka es biju tikai tur . . . ka man nav mīļākās! Ka es mīlu tikai tevi! Mīļā Betij . . .

Bet Betija vairs neklausījās. Viņa pašrocīgi izsvieda no kopīgās guļamistabas skapja visas Rudolfa drēbes un veļu, pavēlēja pārgulēt viesistabā uz dīvāna.

— Līdz rītam, — viņa teica. — Rīt tu meklēsi sev citu dzīves vietu. Pfī, tu! Nolāpītais prūsis!

Pēdējais Rudolfam sāpēja vairāk par visu. Viņš bija bavārietis, un saukt viņu par prūsi — bija apvainojums par sevi. Bet Betija viņu bija apvainojusi dubulti, jo, par prūsi dēvēdama, viņa to bija gribējusi lamāt par vācieti vispār.

Pirms gulētiešanas viņš bailīgi pieklauvēja pie Ilgas durvīm. Rudolfs gribēja zināt, ko krustmāte Ilgai jautājusi un ko viņa tai atbildējusi.

Bet Ilga no tiešas atbildes izvairījās. Beidzot Rudolfs skumji teica:

(Turpinājums sekos)

Trīs prieka un danču dienas

KAS GAIDA APMEKLĒTĀJUS JAUNATNES UN DRAUDZĪBAS DIENĀS NIAGRĀ?

Vēl tikai dažas dienas — un laikā no 21.—23. jūlijam tradicionālajās jaunatnes un draudzības dienās Niagarā atkal pulcēsies jaunieši un vecākā paaudze no Kanadas un ASV latviešu centriem. Vai pamatā ir izdevīgais ģeografiskais stāvoklis, ka Niagara atrodas uz abu valstu robežas, vai arī apkārtnes skaistā daba ar parkiem un dižajiem ūdenskritumiem, bet šī gadskārtējā tikšanās allaž ir ievērojams notikums mūsu sabiedriskajā un kultūras dzīvē, reizē arī garīgs stiprinājums un veldze tiem, kas vēlas palikt latviskajā vidē, bet mūsu jaunajai paaudzei vieta, kur satikt vecus un iepazīt jaunus draugus.

Apciemojot jaunatnes un draudzības dienu rīcības komitejas priekšsēdi V. Strautnieku Niagarā karstā nedēļas nogalē, kad citi priecājas vai atpūšas vēsā dārza stūrī vai plūdmalē, atrodu viņu pie galda, kas apkrauts papīriem un vēstulēm, veicam vēl pēdējos priekšdarbus un rakstām atlikušās atbildes un norādījumus par plašo sarīkojumu. Sarunā noskaidrojas, ka viss norit pēc iepriekšējā plānojuma un ka šogad trīs dienu draudzība pārspēs visus iepriekšējo gadu salidojumus.

„Ievērojot iepriekšējo gadu pieredzi, viena otra lieta no programmas bija jāsvītro vai jāpapildina," paskaidro rīcības komitejas priekšsēdis. „Bija jāvadās no zināmas izlases, it sevišķi paredzētajā tautas svētku programmā trešajā dienā, lai to ,nepārlādētu' ar priekšnesumiem, bet izvēlētie būtu iespējami raibi un interesanti. Tādēļ tie, kas nav ,tikuši pie vārda' šogad, lai nežēlojas, jo būs jau arī vēl izdevība nākotnē — turpmākajās draudzības dienās."

Plašā sarīkojuma pirmajā dienā, 21. jūlijā, LNJAK izkārtojumā Sv. Katrīnu Garden City līča sarīkojumu zālē būs „Notikums", jo amerikāņu „Happening" savu vietu neatvairāmi jau iekaŗojis arī mūsu jaunatnē. To, kas „Notikumā" notiks, rīkotāji tur slepenībā, bet cik izdodas no pusvārdiem noprast, būs priekšnesumi un jaunatnes darbinieku apspriede. Katrā ziņā „Notikums" domāts īsam un kodolīgam jaunatnes darbam, kuŗu vadīs rīcības komitejas vicepriekšsēdis Andris Kalupnieks no Hamiltonas. Viņš ir ieskatos, ka jauniešu tikšanās nebūtu nekāda īsta tikšanās, ja kārtīgi arī „neuzdancotu". Par jaunajai paaudzei piemērotu un izvēlētu deju mūziku gādās Sv. Katrīnu „skaņu meistars" Imants Ķipis un H. Šternbergs, izmantojot jauno skaņu ierīci. Paredzēts, ka dejot varēs divās vietās — zālē un uz brīvdabas deju grīdas parkā, dodot katram dalībniekam izvēles iespēju, vai izlocīt kājas uz gludā parketa zālē vai arī nodoties deju priekam svaigā gaisā.

Otra diena, kuŗa katru gadu pulcina lielāko dalībnieku skaitu, arī šogad aizritēs Šeratona Broka viesnīcas lielajā sarīkojumu zālē Niagarā, kur ērti var justies ap 1000 dejotāju, pie tam patīkami vēsinātās telpās. Prieki sāksies plkst. 6 vakarā ar īsu atklāšanas ceremoniālu un māc. J. Prauliņa vadītu svētbrīdi. Šogad svētku runu, kuŗai atvēlētas 15 minūtes, teiks jaunatnes darbinieks Modris Zandbergs. Sekos sarīkojuma tālāko viesu (bet vai tas droši, ka neieradīsies vēl lielāka ceļa gabala mērotāji?) Čikagas Piecīšu priekšnesumi, kuŗi izraudzīti par visu trīs dienu norišu mugurkaulu, tādēļ tiem arī paredzēts ilgākais laiks — līdz plkst. 8 vakarā. Tad būs pienācis brīdis lielajai draudzības ballei, kuŗā par deju mūziku gādās latviešu sabiedrībā iecienītā vācu Heidelberg deju kapella.

Trešā un pēdējā diena atkal risināsies Ontario ezera krastā — Garden City līcī, netālu no Sv. Katrīnām, kur paredzēti tautas svētki. Rīcības komitejas pr-dis V. Strautnieks paskaidro, ka trešās dienas norise plānota tā, lai patiešām atbilstu tautas svētku apzīmējumam. Tādēļ paredzētas nodarbības, kuŗās varēs piedalīties visu iespējamo vecumu svētku dalībnieki. Jau plkst. 10 rītā sāksies Latviešu sporta apvienības Kanadā rīkotais un pārzinātais volejbola turnīrs sieviešu un vīriešu vienībām, kuŗas cīnīsies par ceļojošām draudzības dienu balvām. Turnīrus vadīs mūsu starptautiski atzītais un licencētais basketbola un volejbola tiesnesis R. Bulte no Hamiltonas. Turnīra nobeigums, kad izšķirsies, vai uzvarētāji šogad būs Kanadas vai ASV latviešu volejbolisti, paredzēts plkst. 3 pēcpusdienā. Balvas uzvarētājiem pasniegs LSAK pr-dis Viktors Sališs.

Volejbola spēlēm sekos Kanadas un ASV latviešu spēka vīru sacensība virves vilkšanā. Katru gadu ar ļoti praktisku un atsvaidzinošu balvu — ķiršu groziem uzvarētājus līdz šim apveltījis latviešu dārzkopis N. Grīnbergs, kuŗa sulīgās veltes ieguvējus gaidīs arī šoreiz. Kanadas „spēka mitriķu" komandas kapteinis N. Duša, kas pazīstams arī kā veiksmīgs māla baložu šāvējs un makšķernieks, apzinājis visus apkārtnes spēcīgākos tautiešus. Šo muskuļu vīru auguma izmēri un svars caurmērā būšot tāds pats, ar kādu lepojas labas kanadiešu futbola vienības spēlētāji. Kāda būs „amerikāņu" izlase, par to informācijas pagaidām vēl nav.

Tautas svētku „nagla" būs Kanadas latviešu smagatlētikas zvaigznes — torontieša Alfreda Kārkliņa uzstāšanās. Kam gan vēl nav zināms, ka A. Kārkliņš ir trīskārtējs visas Kanadas meistars svara celšanā pussmagajā kategorijā un mūsu trimdas rekordists visos celšanas paņēmienos? Viņa svara celšanas demonstrējumos (ar nepieciešamajiem paskaidrojumiem) piedalīsies arī jaunie Kārkliņi — Imants un Māris, kas jau sākuši staigāt tēva pēdās šai sporta nozarē. Līdzšinējās sacīkstēs izcīnīto balvu skaita ziņā, liekas, Alfredu Kārkliņu pagaidām nevar pārspēt neviens cits latviešu atlēts (skat. uzņēmumu).

Sv. Katrīnu latviešu skolas un tās absolventu tautas deju kopa tautas svētku dalībniekus iepriecinās ar saviem priekšnesumiem skolotāja H. Šternberga vadībā, mainoties ar torontieša I. Drengera un viņa dēla Helmuta trompētes un akordeona solo priekšnesumiem. Krēslai metoties, iedegsies tradicionālais ugunskurs, kuŗa programmu vadīt atkal ieradīsies kādreiz ļoti aktīvais Kanadas jaunatnes darbinieks Brunis Rubess, kas tieši atkal viesojas Toronto. Viņš ir viens no sabiedrības Harbridge House Europe direktoriem un jau vairākus gadus darbojas Eiropā, kur apmeties uz dzīvi Frankfurtē, Rietumvācijā. Pašreiz viņš atkal ir Kanadā un ieradīsies draudzības dienās ar visu ģimeni — dzīvesbiedri Birutu, dēlu Balvi un meitām Baibu un Baņutu. Ar to jau apstiprinātas iepriekš izteiktās šaubas, vai Niagarā tālākie viesi patiešām būs Čikagas Piecīši, jo Rubesu ģimene noteikti mērojusi nesalīdzināmi garāku ceļu. B. Rubess pazīstams kā lielisks ugunskuru programmu vadītājs, tādēļ rīcības komiteja cer, ka viņš aicinājumu pieņems un ar savu prasmi iepriecinās visus tautas svētku dalībniekus. Kā katru gadu, trešā draudzības diena beigsies ar atvadballi jau minētās Heidelberg deju kapellas skaņās.

Redakciju slēdzot, vēl saņemta ziņa, ka tautas svētku programmā nācis klāt negaidīts „grāvējs": Čikagas Piecīši izaicinājuši draudzības dienu rīcības komiteju uz volejbola sacensību! Šis ir pirmais gadījums Piecīšu ilgajā viesizrāžu serijā, kad viņi demonstrēs skatītājiem savu māku ne tikai dziesmās un asprātībās, bet arī rīcībā ar volejbola bumbu. Ja uzvarēs rīcības komiteja, Piecīši tai par godu nodziedās uzvaras maršu, bet ja bumba labāk paklausīs Piecīšiem, dziedāt nāksies rīcības komitejai . . .

J. Vairdotis

Jaunatnes pārstāvji, kas darbojas draudzību un jaunatnes dienu Niagarā rīcības komitejā, centīgi piedalās arī šī tradicionālā sarīkojuma popularizēšanā. Augšējā uzņēmumā Modris Zandbergs pie reklāmas plakāta Sidrabenē pārrunā ar Toronto jaunatnes pulciņa Staburags priekšnieku Gunti Siliņu, kā vislabāk filmēt plašo sarīkojumu Niagarā. — Apakšējā uzņēmumā: vairākkārtējais Toronto un Kanadas meistars svara celšanā Alfreds Kārkliņš ar dēliem, kas Niagarā demonstrēs svara celšanas tehniku.

Foto: J. Ligers

Aina no Kanadas latviešu skautu jendas vadītāju četru dienu sagatavošanas kursiem Sidrabenē: uzņēmumā pa labi — kursanti nodarbībās, bet pa kreisi — azaida laikā.

Skauti šoreiz bija sekmīgāki par gaidām

Kanadas latviešu skautu un gaidu jendas Toronto Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē pirms bērnu vasaras nometnes atklāšanas bija rīkojušas parallēlus skautu un gaidu vadītāju sagatavošanas kursus. Tie notika laikā no 30. jūnija līdz 2. jūlijam gaidām, bet vienu dienu ilgāk skautiem, piedaloties ik kursos pa 10 skautu un gaidu vadītāju vietniekiem resp. vietniecēm.

Sekmīgākie šoreiz izrādījās skautu vadītāju vietnieki, visiem 10 saņemot kursu beigšanas apliecības. Tomēr gaidām par to nav jāskumst, jo šī bija pirmā reize, kad kursus sekmīgi pabeidz visi skauti - kursanti. Bez tam tas arī daļējs gaidu nopelns, jo par mazskautu vadītājām kopā ar skautiem sagatavojās arī divas gaidu vadītāju vietnieces, kuŗas kursus beidza tikpat sekmīgi kā „stiprā dzimuma" konkurenti. Skaitļojot pēc dzimuma, ne kursu nozares, iznāk pat gaidu pārākums, jo kursu beigšanas apliecības saņēma 8 skautu vadītāju vietnieki, bet 9 gaidu vadītāju vietnieces . . . Tomēr viss norisinājās bez nenovīdības un savstarpējas konkurence lieliskā saprašanās un draudzības garā, kas jo sevišķi paudās katra vakara kopīgajos ugunskuros, kuŗu programmai bija izraudzīts temats „Uguns un draudzība". Tādēļ „sekmīguma" skaitļi ir tikai avīžnieka rotaļa uz papīra . . .

Skautu vadītāju sagatavošanās kursos beigšanas apliecības mazskautu nozarē saņēma torontieši Vilnis Epneris, Jānis Ķeniņš, Rita Goba un hamiltoniete Ilze Intenberga, bet skautu nozarē — torontieši Arvīds Aldermanis, Uldis Amoliņš, Vilnis Ezers, Jānis Goba, Vilnis Pētersons un londonietis Gundars Brikmanis. Skautu kursu vienības priekšnieks bija G. Šubiņš, bet mazskautu nozares vecākais E. Ozols un skautu pulciņa vecākais E. Dāvidsons, nodarbību vadībā piedaloties arī S. Leimanim, J. Treimanim un V. Vāgneram.

Gaidu jendas vienu dienu īsākajos kursos par gaidu vadītājām sagatavojās tikai trīs vadītāju vietnieces, bet par guntiņu vadītājām 7. Gaidu kursos piedalījās arī divas dalībnieces no ASV — Klīvlendas gaidu Ventas vienības vadītāju vietnieces Biruta Pētersone un Velta Ziediņa, kas abas kursus sekmīgi arī pabeidza. Bez viņām kursu beigšanas apliecības saņēma torontietes Millija Budrēvica, Rita Robežniece, Ilze Šmita, hamiltoniete Baiba Šmite - Kalēja un londoniete Elga Milica, bet apliecības par piedalīšanos kursos — Daina Āpše (Toronto), Dagnija Celma (Niagara) un Maruta Masīte (Sv. Katrīnas). Piebilstams, ka M. Masīte gan jau ir pilntiesīga gaidu vadītāja, šoreiz kursos piedaloties vairāk „joka pēc" un zināšanu atsvaidzināšanai.

Gaidu kursu priekšniece bija A. Martinsone, bet sekretāre T. Gailīte, kamēr gaidu nozari pārzināja G. Upīte un guntiņu nozari N. Pulciņa. Nodarbību vadībā piedalījās arī D. Majoriņa, R. Pavasara, M. Vāgnere un M. Vilka. Pretēji skautiem, kursu vienības priekšnieces komandantes uzdevumu veica pašas kursantes — M. Budrēvica un B. Pētersone. Taču „visatbildīgākais" uzdevums piekrita G. Upītei, kuŗa bez gaidu nozares pārzināšanas veica arī saimnieces pienākumus abām jendām. Un — brīvā dabā pēc rosīgām nodarbībām visi vienmēr izsalkuši . . .

L.

ATLIKTS IZBRAUKUMS

Latviešu preses biedrības Kanadas kopa ziņo ka sakarā ar bērnu svētkiem Sidrabenē un jaunatnes un draudzības dienām Niagarā 22. jūlijā paredzētais izbraukums uz I. Andrejsona un K. Šlesera lauku īpašumu Abava nenotiks. Tas atlikts uz vēlāku laiku.

Kur ābeles zied

TORONTIEŠA B. JĒKABSONA LAUKU ĪPAŠUMĀ

Visi braucēji uz lielajām un populārajām autosacīkstēm Mosportā, to vidū, iespējams, arī latvieši, ziemeļos no Bomanvilles samazina ātrumu pie nelielā Taioronas ciemata, lai nogrieztos pa labi vai kreisi, atkarā no kuŗas puses brauc, un turpinātu ceļu uz slavas un arī lauzto kaulu vietu. Šī ciema tuvumā ceļa malā izplešas plašs ābeļdārzs. Viena māja šī dārza malā pieder mūsu tautietim B. Jēkabsonam no Toronto.

Kāds šis dārzs izskatījās vēl pirms četriem gadiem, var spriest, pametot skatienu atpakaļ otrpus ceļam, kur arī izplešas ābeļdārzs, bet — nezālēm pieaudzis, nekoptiem kokiem, aplauzītiem zariem. Dārza „normālizēšana" B. Jēkabsonam prasījusi lielu darbu un līdzekļu ieguldījumu, toties tagad acis priecina glītās rindās sastādīti, labi kopti un augļiem bagāti koki. Ejot pa dārzu, saimnieka vērīgā acs pamana pa lapiņai vai auglītim ar tumšu plankumu. Tā ir nikna ābolu nāvētāja — kāda sēnīšu slimība. Pret to cīnīties var vienīgi ar vairākkārtējiem apmiglojumiem. Daudz laika prasa arī zāles appļaušana, bet tā kā dārzs jau ir pietiekami iekopts, to var paveikt ar traktoru. Visi šie darbi, tāpat zaru izgriešana, prasa gandrīz pilnu dienas darba laiku līdz augļu novākšanas sākumam.

Uz jautājumu, cik augļu koku ir visā dārzā, B. Jēkabsons smaidīdams atbild: „Ja nelielīšos, tad ap 800, bet ar lielību varētu tikt pat līdz pilnam tūkstotim . . ." Tā ir visai pareiza atbilde, jo dārzā ir ap 800 koku, kas dod augļus, bet bez tiem vēl ap 200 jaunu kociņu stādījumu. Visa pirmā zemes pirkuma platība bijusi 20 akru, bet nesen dēls *Juris* piepircis klāt 10 akru no piegulošā zemesgabala par 700 dol. Liekas, ka šī cena par dārgu vietā, kas attālu no Toronto, bet izrādās, ka netālu pārdodama farma par ievērojami augstāku cenu akrā. Tātad — tomēr izdevīgi ieguldīts kapitāls! Viena zemesgabala daļa apsēta ar zālāju, kuŗu atpērk kaimiņš lobparībai.

B. Jēkabsona dārzā ābeļu vairums ir iecienītie makintoši, bet atrodamas arī dažādas citas šķirnes. Kāda no Latvijas iebraukusi tautiete, pati lietpratēja dārzkopībā, nogaršojusi kādu ābolu un iesaukusies: „Bet tie taču ir Latvijas serinkas (mālāboli)! Kur jūs tādus ņēmāt?" Ne no Latvijas, tie tepat auguši, kaut garšā pilnīgi atgādina minēto šķirni. Kad šie āboli nogatavojušies, tie iegūst zaļgansarkanu mizas nokrāsu un garšo patīkami saldenskābi. Šie āboli arī ienākas pirms makintošiem.

Kā pirmie no ēdamāboliem nogatavojas t. s. melbas — saldi augļi gaiši dzeltenā krāsā. Ir vēl viena saldo ābolu šķirne, kuŗu apzīmē par „Saldo mīklu" (Sweet dough). Ļoti garšīgi, gandrīz karmīna krāsā ir Kortlandes āboli, tāpat vairāk pazīstamie spy. Lielākais pārsteigums, pie tam ļoti patīkams katram apmeklētājam ir ābele, kuŗas augļi garšā un izskatā atgādina Latvijā ļoti iecienītos baltos dzidros. Tie ir tik dzidri, ka „gaļai" var cauri redzēt sēklas, bet brīnišķīgā garša nav aprakstāma, katram pašam šos ābolus jānogaršo. Jānožēlo, ka šai retajai ābelei šogad aizmetušies tikai nedaudzi auglīši.

Dārzā ir arī bumbieres, vairums t. s. Bartleti, kas ļoti ātri pārgatavojas, kādēļ bez lielas kavēšanās izlietojami. Izturīgākās šķirnes ir t. s. Bass Lapp un vārāmie bumbieŗi Keefer.

Bez augļu kokiem dārza malā mīt 25 bišu saimes, kas medus vairumu ievāc alfalfas laukā, bet apmeklē, protams, arī ābeļziedus, kaut tiem visai īss ziedēšanas laiks. Nelietpratēju pārsteidz ikvienas bišu saimes lielais ienesums: nedaudz vairāk par 100 mārc. medus. Šāda raža, liekas, ir izskaidrojums, kādēļ medum Kanadā samērā zema cena.

Ābolu vairumu B. Jēkabsons nodod pārdošanai svaigā veidā, kaut arī gatavo sulas. Lielu daļu augļu ražas izpērk tautieši, bet

(Nobeigums 5. lpp.)

Mazs, bet praktisks simtgades devums

Atzīmējot savas valsts 100 gadus, kanadieši vēl lāgā nezina, vai droši lepoties ar līdz šim veikto, vai arī izlikties nevērīgi — sak', kas tur nu liels . . . Tomēr arī viņiem, kas gan pirmo patstāvīgo valsts karogu ar grūtībām ieguva tikai nesen, vai drīzāk jāsaka dabūja uzspiestu, — ir slepens prieks par savu valsti, kaut tā ārējā un iekšējā politikā bieži vien vēl sirgst ar „gudrības zobu sāpēm". Patriotisms Kanadā šogad izpaužas dažādu simtgades projektu rīkošanā, gan dižākos, gan apmērā necilākos, kā katrai pilsētai pa spēkam, vienīgi miljonu mētropole Toronto joprojām vēl nav sagatavojusies uz kādu nozīmīgāku veikumu. Tomēr labs, kā zināms no latviešu tautas gudrību pūra, nākot ar gaidīšanu. Pa to laiku tie torontieši, kas nevēlējušies gaidīt, kamēr pilsētas tēvi beidzot vienosies par pilsētas apmēriem pieņemamu projektu, sāka īstenot mazu, bet ļoti praktisku projektiņu. Nodibināta The Festive Community Association, kuŗā vēl var iestāties katrs torontieis, un iekārtota Simtgades māja 152 W. Adelaide Str., kas darbosies līdz oktobrim un sniegs visu informāciju par šāgada svinībām Toronto un citur. Minētā apvienība arī iespiedusi parocīgo „Centennial Kit", kas jau guvis atzinību kā labākā simtgades piemiņa Kanadā un iznācis otrā izdevumā.

Šis izdevums satur brošūru „Toronto — svētku pilsēta", 8 skatu kartītes un 8 reprodukcijas krāsās no Nika Mikas grāmatas „Toronto — Magnificent City", kā arī interesantu pilsētas plānu.

Kartītes un reprodukcijas piemērotas sūtīšanai draugiem, jo tām pievienotas arī aploksnes. Brošūra sagrafēta mēnešos un dienās, atzīmētas svinības vai notikumi, kam sakars ar Kanadas 100. gadu, ir arī daža laba derīga informācija, piemēram, par kanadiešu grāmatu klubu 17 Inkerman Str., kuŗā dabūjamas vienīgi kanadiešu sarakstītas grāmatas un izdevumi par Kanadu. Šis klubs, dibināts tikai pirms 7 gadiem, izsniedz saviem biedriem grāmatas lasīšanai, bet, pretēji citiem līdzīgiem klubiem, nespiež tās iegādāties. Īsumā pastāstīts arī par Toronto mūzejiem, teātŗiem u.c. ievērojamām vietām, minēti daži izcili torontieši. Grāmatiņu atdzīvina 8 krāsaini uzņēmumi. Tā veltīta nelaiķa ģenerālgubernātora Džordža Vanjē piemiņai, kuŗa citādi atdala atsevišķās nodaļas.

Acij patīkams izdevums ir Toronto jaunais plāns. To ievada pilsētas padomes priekšsēža V. R. Allena konspektīvs raksts par otru lielāko Kanadas pilsētu, kuŗā arī vairums Kanadas latviešu atraduši mājvietu. Uzzinām, ka Toronto pirmsākumi bijuši 1793. gadā, kad gubernātors Džons Simko nodibinājis piefrontes apgabalā Jorkas miestiņu. Pēc 41 gada Jorka ar 9000 iedzīvotājiem atguvusi savu senāko indiāņu nosaukumu Toronto un „iecelta" pilsētas kārtā. Šobrīd Toronto izaugusi jau līdz pāri par 240 kvadrātjūdžu mētropolei, bet iedzīvotāju skaits pārsniedz 2 miljonus. No tiem vairāk nekā 60% nav ne angļu, ne franču, bet citas izcelsmes, tā ka Toronto ar pilnām tiesībām var dēvēt par starptautisku pilsētu. Arī ostā ik dienu iebrauc 9—10 kuģi no visas pasaules jūrām. Dzelzceļi pārvadā ap 8500 preču vagonu dienā, jo rūpniecība, kuŗā ieguldīts gan amerikāņu, britu, gan Eiropas valstu un pašu kanadiešu kapitāls, nemitīgi aug, par ko liecina arī biržas darbība, kas ir otra lielākā Ziemeļamerikā. Toronto ir arī 6 lielas gaisa sabiedrības, kas gadā apkalpo 3 milj. pasažieŗu. Torontiešu pirktspējas ir lielākās Kanadā, 26% virs zemes iedzīvotāju caurmēra pirktspēju līmeņa.

Arī kultūras novadā Tononto ir daudz iespēju. Universitātē var sagatavoties 40 dažādiem zinātniskiem gradiem, un pētniecībai še nododas vairāk nekā citās Kanadas pilsētās, it sevišķi medicīnā. Karaliskais Ontario mūzejs esot lielākais universitātes mūzejs pasaulē. Un „eksotisku" izpriecu ziņā Toronto turoties tūlīt aiz Manhatenas . . . Bez tam sportā Toronto var lielīties ar lielāko saldūdeņu jachtklubu pasaulē un 90 golfa klubiem. Tad vēl še ir slaveno „kļavlapiņu" — iemīļotās Maple Leaf ledushokeja komandas baze un mājvieta. Arī Kanadas nacionālā izstāde Toronto pieder pie lielākajiem šāda veida pasākumiem pasaulē.

Aiz šī pamācīgā ievada iespiests pilsētas plāns, sadalīts 9 atsevišķos sektoros; ikvienu no tiem ielogo dažādu izpriecu vietu, hoteļu, ēdnīcu, kafejnīcu un savdabīgāko veikalu glītas reklāmas, kas viss atstāj priecīgu iespaidu. Tikai ielu meklētājiem plānā bez laba pavairojamā stikla grūti nāksies saskatīt ielu nosaukumus, jo, sākot ar 5. sektoru, tie iespiesti mini-mini-iespiedumā. Bet šo nieku atsveŗ ilustrācijas un apdare.

Ar šo visai derīgo simtgades izdevumu ieteicams iepazīties. Par 1 dolaru to var pieprasīt: „Centennial Kit", Box 950, Terminal A, Toronto 1, Ontario.

S.

Kreditniek sanāksme zelt

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBU DARBI SANFRANCISKO

Gribot vai negribot, apstākļu vai neparastas aktīvitātes rezultātā Latviešu kreditsabiedrību apvienībai šis gads izvērties par ļoti rosīgu gadu. Vēl lāgā nebija aizskanējusi Montrealas konference, kad apvienības valde lielā steigā sāka organizēt kreditsabiedrību darbinieku sanāksmi Sanfrancisko, izmantojot turienes iespaidīgo dziesmu svētku laiku.

4. jūlija rītā latviešu kreditnieki pulcējās modernās Jack Tar viesnīcas mājīgajā Twin Peak telpā, lai apspriestu problēmas, ar kuŗām kreditsabiedrību darbinieki saduŗas, veicot savus pienākumus. Apspriedes nama tēva pienākumus bija uzņēmusies Dienvidkalifornijas latviešu kreditsabiedrība un šim uzdevumam pilnvarojusi savu vicepriekšsēdi H. Brauķi.

Apspriedi ar uzrunu atklāja H. Brauķis. Pēc tam apspriedes vadību pārņēma apvienības valdes pr-dis A. Svenne, kas bija mērojis tālo ceļu no Toronto. Atklāšanas runā A. Svenne norādīja, ka latviešu kreditsabiedrību mērķis ir tas pats, kas visām pārējām latviešu trimdas organizācijām, proti: brīva, neatkarīga Latvijas valsts; tikai ceļš, pa kuŗu kreditsabiedrības grib šo mērķi sasniegt, ir cits. Un tas ir naudas ceļš, jo nauda valda pasauli, nauda ir viss! Mūsu spārni līdz šim bijuši debesīs, bet mūsu kājas nav bijušas uz zemes. Tādēļ atspersimies pret zemi, koncentrēsim latviešu naudu pašu latviešu rokās, un mums būs vieglāk sasniegt lielo mērķi — Latvijas brīvību.

Sanfrancisko dziesmu svētku rīcības komitejas sveicienus nodeva tās pr-dis V. Švāns, kreditsabiedrību darbiniekiem novēlot labus panākumus nozīmīgo pienākumu veikšanā. Apvienības vicepr-ža K. Norviļa sveicienus nodeva V. Krūmiņš no Klīvlendas.

Ziņojumā par kreditsabiedrību apvienības valdes darbību A. Svenne norādīja, ka visu kreditsabiedrību atsaucība kopīgajam darbam bijusi laba un ka jau paveikti divi lieli uzdevumi: 1) jau divus gadus ar sekmēm ir izdots „Latviešu bankas kalendārs" un 2) publicētas pirmās statistikas ziņas par kreditsabiedrību darbību. Bet ziņojumā A. Svenne arī aizrādīja, ka apvienībai vēl daudz darba priekšā, ka vairāki nopietni uzdevumi un problēmas vēl nav atrisinātas, kādam uzdevumam arī sasaukta šī apspriede. A. Svenne aicināja atsevišķu kreditsabiedrību pārstāvjus savos ziņojumos pieskarties tieši šīm problēmām.

Atsevišķu | ņojumos iz | lēmas, un | nieki izkri | mus: | 1) Latvi | tīkls vēl d | darāms vi | binātu jau | visos latvi | francisko. | biedrību n | būtu minēt | vārds, jo | savus nopi | vumus, be | viešu un I | ņu sabiedr | sabiedrību | rāk vai ma | rikāņu fin | pasaulē un | 2) Sprai | Dienvidkal | ditsabiedrī | ķa (no Lo | jumu, ka | ma pašu la | rā plaši d | rosinātais | ieguldījum | kuŗā tās | bas, kuŗā | varētu ieg | bet tās, ku | varētu aiz | da iestāde | atzina, ka | var zinām | gālajā plāk | 3) Pārru | jautājumu | bankas ka | das mater | īpaša kred | došanu bij | ma, ka vē | mācija no | īpaši no t | jā un Mon | piedalījās. | 4) Atzin | vēršanai i | viešu kred | terminolog | lodā. | 5) Statis | Gaigals n | dēļ nebija | viņa ziņoj | viņš. Atzin | turpināms | likumi ak | Sanāksn | nieku, kas | kreditsabi | lendas, Mi | andželosas | arī Sanfra | zāciju pā | sējās par | rības dibi | Sanāksn | protokolē

BALTIJAS Z

(Pārnesums no 1. lpp.)

Stāvoklis britu parlamentā Baltijas valstu interešu jautājumā ir tāds, ka vienīgā partija, kas jau pašā sākumā konsekventi nostājusies pret Baltijas valstu vērtību iztirgošanu, ir liberāļi. Tagad, pēc „Londonas Avīzes" ziņojuma, arī konservātīvo partija, sevišķi tās ārlietu komiteja ar sēru Aleku Daglasu Hjūmu vadībā, nostājas pret Baltijas valstu īpašumu atsavināšanu, bet vēl arvien maz baltiešu lietas aizstāvju ir lēboristu partijā, kaut arī tajā ne visi ir vienis prātis ar valdības nostāju. Še gan jāpiebilst, ka grūti pievienoties „Londonas Avīzes" optimismam, ka konservātīvo partija pamazām sāktu nosvērties pret Baltijas valstu noguldījumu iztirgošanu, jo partijas līdeŗa Hīta atbilde uz Austrālijas baltiešu

padomes | su laikra | rā) liecin | nīgu vien | tā rīcību. | Pašreiz | LNPL uzd | tājumiem | ir pastāvo | stāja pre | miem, ja | britiem n | Iedzīvoš | ķina nevi | mi. Par š | var pārli | valdība: | kļuvusi | devalvāci | pēkšņi at | vus nogu | labvēlīgās | laikā iznī | nistra Ka | jā pausta | mārciņa | Anglija s | maksāt ka | to tagad, | vēlāk, va | britu mār | ri apdra | meklē jau | šanai no | Mazās | al-Salims | lijas ban | miljarda | zemju va | veitas mil | guldījumi | ciņu kop | ārzemju

PIENĀKUMA DIKTĒTA . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

par to, vismaz darīt iespējamo, lai ASV prezidenta Apspiesto tautu nedēļas proklamācija kļūst atkal par to, kādu to ASV kongress bija domājis un kāda tā agrāk arī bija — par apņēmīgu un noteiktu iestāšanos apspiesto tautu interešu labā, ne par pienākuma dēļ izteiktu tukšu vārdu formulējumu. Atliek ar nožēlu konstatēt, ka neesam nekā darījuši, lai censtos to panākt, un iznākums nu augšā lasāms: proklamācija, kuŗas teksts vēl vairāk „atšķaidīts" nekā pērnajā gadā.

Rd.

Kreditnieku sanāksme zelta zemē

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBU DARBINIEKI PULCĒJAS SANFRANCISKO

Gribot vai negribot, apstākļu vai neparastas aktīvitātes rezultātā Latviešu kreditsabiedrību apvienībai šis gads izvērties par ļoti rosīgu gadu. Vēl lāgā nebija aizskanējusi Montrealas konference, kad apvienības valde lielā steigā sāka organizēt kreditsabiedrību darbinieku sanāksmi Sanfrancisko, izmantojot turienes iespaidīgo dziesmu svētku laiku.

4. jūlija rītā latviešu kreditnieki pulcējās modernās Jack Tar viesnīcas mājīgajā Twin Peak telpā, lai apspriestu problēmas, ar kuŗām kreditsabiedrību darbinieki saduŗas, veicot savus pienākumus. Apspriedes nama tēva pienākumus bija uzņēmusies Dienvidkalifornijas latviešu kreditsabiedrība un šim uzdevumam pilnvarojusi savu vicepriekšsēdi H. Brauķi.

Apspriedi ar uzrunu atklāja H. Brauķis. Pēc tam apspriedes vadību pārņēma apvienības valdes pr-dis A. Svenne, kas bija mērojis tālo ceļu no Toronto. Atklāšanas runā A. Svenne norādīja, ka latviešu kreditsabiedrību mērķis ir tas pats, kas visām pārējām latviešu trimdas organizācijām, proti: brīva, neatkarīga Latvijas valsts; tikai ceļš, pa kuŗu kreditsabiedrības grib šo mērķi sasniegt, ir cits. Un tas ir naudas ceļš, jo nauda valda pasauli, nauda ir viss! Mūsu spārni līdz šim bijuši debesīs, bet mūsu kājas nav bijušas uz zemes. Tādēļ atspersimies pret zemi, koncentrēsim latviešu naudu pašu latviešu rokās, un mums būs vieglāk sasniegt lielo mērķi — Latvijas brīvību.

Sanfrancisko dziesmu svētku rīcības komitejas sveicienus nodeva tās pr-dis V. Švāns, kreditsabiedrību darbiniekiem novēlot labus panākumus nozīmīgo pienākumu veikšanā. Apvienības vicepr-ža K. Norviļa sveicienus nodeva V. Krūmiņš no Klīvlendas.

Ziņojumā par kreditsabiedrību apvienības valdes darbību A. Svenne norādīja, ka visu kreditsabiedrību atsaucība kopīgajam darbam bijusi laba un ka jau paveikti divi lieli uzdevumi: 1) jau divus gadus ar sekmēm ir izdots „Latviešu bankas kalendārs" un 2) publicētas pirmās statistikas ziņas par kreditsabiedrību darbību. Bet ziņojumā A. Svenne arī aizrādīja, ka apvienībai vēl daudz darba priekšā, ka vairāki nopietni uzdevumi un problēmas vēl nav atrisinātas, kādam uzdevumam arī sasaukta šī apspriede. A. Svenne aicināja atsevišķu kreditsabiedrību pārstāvjus savos ziņojumos pieskarties tieši šīm problēmām.

Atsevišķu kreditsabiedrību ziņojumos izvirzījās vairākas problēmas, un diskusijās sēdes dalībnieki izkristallizēja šādus atzinumus:

1) Latviešu kreditsabiedrību tīkls vēl daudz par mazu, kādēļ darāms viss iespējamais, lai dibinātu jaunas kreditsabiedrības visos latviešu centros, arī Sanfrancisko. Vēlams, lai kreditsabiedrību nosaukumos katrā ziņā būtu minēts arī latviešu (Latvian) vārds, jo ar to tās ne tikai veic savus nopietnos financiālos uzdevumus, bet arī propagandē latviešu un Latvijas vārdu amerikāņu sabiedrībā. Ar latviešu kreditsabiedrību dibināšanu latvieši vairāk vai mazāk arī iekļaujas amerikāņu finanču un kooperātīvu pasaulē un var runāt tajā līdz.

2) Spraigas debates izcēlās par Dienvidkalifornijas latviešu kreditsabiedrības vicepr-ža H. Brauķa (no Losandželosas) ierosinājumu, ka latviešu nauda paturama pašu latviešu rokās. Šai sakarā plaši diskutēts jau agrāk ierosinātais jautājums par pašu ieguldījumu iestādes dibināšanu, kurā tās latviešu kreditsabiedrības, kuŗām naudas par daudz, varētu ieguldīt savus līdzekļus, bet tās, kuŗām naudas par maz, varētu aizņemties. Atzina, ka šāda iestāde dibināma, bet tāpat atzina, ka tās dibināšanai jāpārvar zināmas grūtības it īpaši legālajā plāksnē.

3) Pārrunāja arī propagandas jautājumus. Atzina, ka „Latviešu bankas kalendārs" kā propagandas materiāls ir ļoti labs, bet par īpaša kreditsabiedrību biļetena izdošanu bija dalītās domās. Nolēma, ka vēl ievācama papildinformācija no kreditsabiedrībām, it īpaši no tām, kuŗu pārstāvji šajā un Montrealas konferencē nepiedalījās.

4) Atzina, ka pārpratumu novēršanai izstrādājama visām latviešu kreditsabiedrībām kopīga terminoloģija, it īpaši latviešu valodā.

5) Statistikas daļas vadītājs J. Gaigals no Milvokiem slimības dēļ nebija varējis ierasties, kādēļ viņa ziņojumu nolasīja N. Kļaviņš. Atzina, ka statistikas darbs turpināms un J. Gaigala priekšlikumi akceptējami un vērtīgi.

Sanāksmē piedalījās 15 dalībnieku, kas reprezentēja 6 latviešu kreditsabiedrības: Toronto, Klīvlendas, Milvoku, Mineapoles, Losandželosas un Sietlas. Piedalījās arī Sanfrancisko latviešu organizāciju pārstāvji, kas ļoti interesējās par eventuālu kreditsabiedrības dibināšanu Sanfrancisko.

Sanāksmi vadīja A. Svenne, protokolēja N. Kļaviņš. A. S.

ASV rietumkrasta 3. latviešu dziesmu svētku Sanfrancisko atvadmielastā rīcības komitejas priekšsēdis V. Švāns (vidū) pasniedz virsdiriģentam B. Skultem atmiņai pilsētas ielu dzelzceļa vagonu miniatūrā; pie galda (no kreisās) R. Bērziņa, rīcības komitejas informācijas daļas vadītājs G. Grieze un Z. Grieze. Foto: E. Elstiņš

Vai gaidāma nacionāla pašnāvība asimilācijā?

DAUGAVAS VANAGU UN SKOLOTĀJU SANĀKSME DZIESMU SVĒTKU LAIKĀ SANFRANCISKO

Vanadzēnu kustības izlolotāja, DV Ziemeļkalifornijas apvienības goda priekšnieka un ALAs skolu referenta rietumu apgabalā Teodora Sīļa iniciātīvā ASV rietumkrasta 3. latviešu dziesmu svētku laikā 3. jūlijā Sanfrancisko Jack Tar viesnīcas telpās notika arī īpaša DV darbinieku un skolotāju sanāksme — draudzības pēcpusdiena, kurā jautājumus par nacionālo audzināšanu ģimenēs, skolās, draudzēs un organizācijās pārrunāja dalībnieki no Bostonas, Čikāgas, Indianapoles, Linkolnas, Losandželosas, Milvokiem, Ņujorkas, Portlandes, Sanfrancisko, Sietlas un no kaimiņzemes Kanadas, bet arī tālākie viesi no Anglijas, Vācijas un pat Austrālijas, kas bija ieradušies dziesmu svētkos.

Sanāksmi atklājot, tās organizētājs T. Sīlis norādīja, ka skolotājiem jābūt kā karavīriem modrā sardzē, rūpējoties par to, lai šī jaunā paaudze izaugtu nacionāla, bet DV organizācijai savukārt jārūpējas par to, lai šī jaunatne arī apzinātos savu vietu, kāda tai piekrīt cīņā par Latvijas brīvības atgūšanu. „Tādēļ jaunatnes audzināšanu nevar atlikt uz ‚izdevīgāku' laiku un bērnus ar jauniešiem ielikt ledus skapī uzglabāšanai līdz dienai, kad būs uzcelti stalti biedrību nami un baznīcas, iegādāti lauku īpašumi. Bēdīgās latviešu valodas zināšanas jau tagad krietni jaunatnes daļai nogriezušas visus ceļus uz mūsu nacionālās kultūras avotiem, tādēļ šai daļai atliecis tikai viens ceļš — nacionāla pašnāvība asimilācijā", uzsvēra T. Sīlis.

Debatēs izrietēja, ka visur, kur vien svešumā mīt latvieši, tieši nacionālā audzināšana rada vislielākās rūpes, jo trūkst ne vien jaunu skolotāju, bet galvenais — pat ģimenēs sāk apsīkt latviešu valoda, kā rezultātā latviešu skolas apmeklē tikai 30—40% no visiem skolas vecuma bērniem. Nacionālo audzināšanu par grūti atrisināmu uzdevumu padara arī apkārtnes svešā vide, tāpat dažādi ideoloģiski un politiski strāvojumi, kas vēršas pret apspiesto, it sevišķi mazo tautu nacionālismu. Ir skaidrs, ka skolotāju pienākums ir rūpēties, lai izaugtu patiesi nacionāla jaunatne, jo tā ir vienīgais garants mūsu tautas turpmākai pastāvēšanai vispār, bet svešuma latviešu latviskajai eksistencei jo īpaši, bet kā šo grūto uzdevumu veikt, īstas skaidrības nav, jo trūkst nepieciešamā atbalsta un stāvokļa izpratnes, jāsaduras pat ar vienaldzību šai nozīmīgajā jautājumā, diemžēl, arī no vecāku puses.

Ļoti izjūtams arī līdzekļu trūkums. Šādos apstākļos nav viegli izveidot jaunatni nacionālās kultūras vērtībās, tāpat iepotēt jaunietos apziņu, ka mūsu augstākais pienākums darīt visu iespējamo, lai savu tautu no verdzības izvestu atkal brīvībā. Sanāksme gan vienprātīgi atzina, ka arvien vairāk jāpastiprina nacionālā audzināšana, ja vēlamies svešumā pastāvēt kā latvieši un kalpot savai tautai, bet kā to vislabāk panākt, to neizdevās noskaidrot.

Jaunatnes audzinātāji — mācītāji G. Kness - Knezinskis un P. Nesaule norādīja uz ciešas sadarbības nepieciešamību nacionālās audzināšanas jautājumos starp draudzēm, skolām un organizācijām, lai jaunatne redzētu un saprastu, ka šie iestādījumi ir viena nedalāma vienība, kuŗa kalpo Dievam un tēvzemei. Māc. P. Nesaule vēl uzsvēra lielo tradiciju nozīmi, tādēļ jāturpina ģimenēs, skolās un organizācijās kopt visas tradicijas, kuŗas esam paņēmuši līdz no dzimtenes, tāpat kā tās jāsaglabā kristībās, iesvētībās un kāzās. Rakstniece Elvīra Kociņa īpaši uzsvēra, ka jaunatnei jāmāca arī godbijību pret to paaudzi, kuŗa reiz jau bija panākusi brīvo un neatkarīgu latviešu valsti.

Sanāksmē, kuŗu apzīmēja par draudzības pēcpusdienu, tās dalībnieki tomēr nenodevās vienīgi smagu problēmu risinājumiem, bet baudīja arī mākslu, jo DV apvienība Ziemeļkalifornijā bija gādājusi par patriotisku dziesmu koncertu, kuŗā ar savu sniegumu visus iepriecināja soprāns Biruta Pluģe, tenors Roberts Romanovskis, baritons Valdis Gudrais, vijolnieks Ādolfs Upenieks, prof. Nikolajs Kreišmanis un pianiste Alise Dzirkale - Cenne.

—lis

LATVIEŠU „RAKSTNIEKI" ZVIEDRIJĀ

Jūlija sākumā Zviedrijā viesojās grupa okupētās Latvijas rakstnieku krieva Igora Archipora vadībā. No 17 latviešiem pazīstamākais bija diletants Jānis Niedre, pārējie — Anna un Jānis Banga, Miervaldis, Lilija un Zenta Bērziņi, Alfons Vilsons, Tamāra Zālīte, Pēteris Zeļļa, Ausma un Imants Ziedonis, Imants Lasmanis, Velta Lāce, Ludmila Sakne, Viktors Hausmanis, Valentīna Eisule un Zenta Ārgale. F. Z.

BALTIJAS ZELTA JAUTĀJUMS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Stāvoklis britu parlamentā Baltijas valstu interešu jautājumā ir tāds, ka vienīgā partija, kas jau pašā sākumā konsekventi nostājusies pret Baltijas valstu vērtību iztirgošanu, ir liberāļi. Tagad, pēc „Londonas Avīzes" ziņojuma, arī konservātīvo partija, sevišķi tās ārlietu komiteja ar sēru Aleku Daglasu Hjūmu vadībā, nostājas pret Baltijas valstu īpašumu atsavināšanu, bet vēl arvien maz baltiešu lietas aizstāvju ir lēboristu partijā, kaut arī tajā ne visi ir vienis prātis ar valdības nostāju. Še gan jāpiebilst, ka grūti pievienoties „Londonas Avīzes" optimismam, ka konservātīvo partija pamazām sāktu nosvērties pret Baltijas valstu noguldījumu iztirgošanu, jo partijas līdeŗa Hita atbilde uz Austrālijas baltiešu padomes iesniegumu (skat. mūsu laikraksta iepriekšējā numurā) liecina gluži pretējo — pilnīgu vienprātību ar Vilsonu un tā rīcību.

Pašreiz izcils britu jurists LNPL uzdevumā bez citiem jautājumiem skaidro arī to, kāda ir pastāvošo Anglijas likumu nostāja pret trešo valstu īpašumiem, ja šīs valstis okupējusi britiem naidīga vara.

☆

Iedzīvošanās kāre uz citu rēķina nevienam nav nesusi laimi. Par šo vecveco patiesību nu var pārliecināties arī Anglijas valdība: britu mārciņa atkal nokļuvusi briesmās un tai draud devalvācija, jo arabu miljonāri pēkšņi atprasa no Anglijas savus noguldījumus tās Izraēlai labvēlīgās nostājas dēļ. Tā īsā laikā iznīcināts britu finanču ministra Kalagana vēl šāgada maijā paustais optimisms, ka britu mārciņa atkal tik stabila, ka Anglija savus parādus var atmaksāt kaut vai pirms laika. Par to tagad, tikai divus mēnešus vēlāk, vairs nevar būt runas, jo britu mārciņa par jaunu nopietni apdraudēta; britiem pat jāmeklē jauni aizdevumi tās glābšanai no devalvācijas.

Mazās Kuveitas šeichs Sabaal-Salims bija pirmais, kas Anglijas bankai pieprasīja pusotra miljarda mārciņu atmaksu ārzemju valūtā. Arī 18 citiem Kuveitas miljonāriem Anglijā ir noguldījumi ap 11 miljardu mārciņu kopsummā, kas iemaksāti ārzemju valūtā un kuŗus tagad tāpat prasa atmaksāt. Šī arabu atprasītā summa aptuveni atbilst visām ārzemju valūtas rezervēm, ar kuŗām Anglija nodrošina savu mārciņu.

Irakas un citu arabu valstu bagātnieki savukārt laiž tirgū visas savas mārciņu rezerves. Britu mārciņas kurss ārzemju biržās šīs akcijas rezultātā jau kritis, radot nopietnu satraukumu financistu aprindās. Anglijas bankas direktors, cenšoties novērst krizi, jau lūdzis Starptautiskās bankas centrāli Vašingtonā palīdzēt ar devīzēm, kā to jau darīja 1961. un 1964. gada krizes laikā. Britu stāvokli vēl nopietnāku šoreiz padara Francijas rīcība, kas arī iemetusi tirgū pārdesmit miljonus angļu mārciņu, piedevām uzsākot ar arabiem sarunas par britiem piederošo naftas sabiedrību atsavināšanu. Ja tas notiktu, Anglija zaudētu miljardiem mārciņu, kas ieguldītas sabiedrību Shell un British Petroleum akcijās. Tas savukārt nozīmētu, ka angļiem ievērojami lētākās arabu eļļas vietā nāktos iepirkt Teksasas naftu, par kuŗu nevarētu vairs maksāt mārciņās, bet vienīgi dolaros, kuŗu tik ļoti trūkst, it sevišķi tagad, kad arabu miljonāri atprasa savus noguldījumus. Fakts ir, ka viss britu rūpniecības eksports nav spējīgs sagādāt tik daudz valūtas, lai samaksātu benzīna un eļļas ievedumus, jo jau tagad britu imports nav līdzsvarojams ar Anglijas bankas rīcībā esošajiem devīžu krājumiem. Rd.

PIENĀKUMA DIKTĒTA . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

par to, vismaz darīt iespējamo, lai ASV prezidenta Apspiesto tautu nedēļas proklamācija kļūst atkal par to, kādu to ASV kongress bija domājis un kāda tā agrāk arī bija — par apņēmīgu un noteiktu iestāšanos apspiesto tautu interešu labā, ne par pienākuma dēļ izteiktu tukšu vārdu formulējumu. Atliek ar nožēlu konstatēt, ka neesam nekā darījuši, lai censtos to panākt, un iznākums nu augšā lasāms: proklamācija, kuŗas teksts vēl vairāk „atšķaidīts" nekā pērnajā gadā. Rd.

Latvieši trimdas kaleidoskopā

☆ Stokholmas latviešu papildskolas beidzējiem, sākot ar šo gadu, izsniedz Nameja gredzenu. Skolas vadība cer, ka tas taps par pazīšanas zīmi latviešu jauniešiem un aicina arī citas latviešu skolas iedzīvināt šo paražu.

☆ Jaundienvidvelsas izglītības departamenta izdevuma „The Education Gazette" vadība uzaicinājusi Sidnejas tautieti Kārli Freimani par pastāvīgu līdzstrādnieku. K. Freimaņa uzdevums būs rakstīt literātūras kritikas un apcerējumus.

☆ Zviedrijas latviešu palīdzības komiteja arī šogad jūnija otrā pusē rīkoja jaunatnes vadītāju kursus Skrubā, kuŗos ar priekšlasījumiem piedalījās vairāki ievērojami vecākās un vidējās paaudzes pārstāvji — prof. A. Aizsilnieks, dzejnieks Andrejs Eglītis, J. Lūkins, I. Freimanis u. c. Literārajā vakarā paši jaunieši lasīja savus darbus. Radusies doma jaunatnes kursos lasītos referātus sakopot un izdot jaunatnes vajadzībām, kaut vai rotātora technikā.

☆ Dzejnieks Arnolds Apse, kas dzīvo Francijā, jūnija sākumā viesojās Rietumvācijas pilsētās, piedalīdamies J. Jaunsudrabiņa un Kurzemes kauju piemiņas sarīkojumos ar savu darbu lasījumiem. Par saviem iespaidiem Vācijas latviešu centros A. Apse iecerējis izdot grāmatu ar fotouzņēmumu reprodukcijām. Augustā dzejnieks nodomājis vēlreiz atgriezties Vācijā, bet pēc tam, paklausot Daugavas Vanagu organizācijas aicinājumam, dosies garākā Anglijas latviešu apciemojuma braucienā.

☆ Šogad ne tikai Kanadā un ASV Jāņi aizlija, bet līdzīgas ziņas nāk arī no Anglijas. DVF rīkotās Jāņu svinības Bradfordā lietus gāzes apslacījušas gan tikai pēc tautas deju kopas Sakta priekšnesumiem, kad līgotāji jau bija pulcējušies pie Jāņumātes un Jāņutēva cienastiem. Šajos Jāņos darbojušās arī divas loterijas. Viesu vidū bijuši vairāki angļu karavīri.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Kultūras fonda tēlotājmākslas izstādi Jonkeros slēdza 9. jūlijā. Skates pēdējā dienā prof. A. Annus referēja par mūsu vecāko gleznotāju paaudzi, rādot šo mākslinieku darbus uz ekrāna, bet par jaunākajiem māksliniekiem stāstīja E. Šturma. Nobeiguma aktā runāja ALAs kultūras biroja vadītājs Dr. P. Norvilis. Piedalījās ap 60 dalībnieku, kas pie kafijas galda noklausījās referātus. Pavisam izstādi Jonkeros apmeklējuši nepilni 500 apmeklētāju. Pārdotas arī vairākas gleznas.

ROČESTRA

● Vietējās DV apvienības rīkotais Jāņu vakars Siliņu ģimenes lauku īpašumā bija pulcējis mazāku līgotāju pulku nekā iepriekšējos gados, jo dažas ģimenes bija organizējušas atsevišķus Jāņus savos ārpilsētas īpašumos. Rīkotāji līgotājus sagaidīja ar tradicionālo sieru un alu. Jāņubērnu pulkā netrūka prieka, vienprātības un izdarību pie jāņuguns un sārta, kur rotaļas mainījās ar līgo dziesmām. Pateicībā par viesmīlību rīkotāji laipnās sētas mājasmātei pasniedza dzeramglāžu komplektu. Daži vēlīni līgotāji Jāņusētā iegriezās arī vēl nākošajā dienā. A. I.

GRAND RAPIDI

● Skrundas skautu un gaidu vienību nometne notika no 7.—9. jūlijam Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes lauku īpašumā Mežvidos. Jaukais laiks sekmēja tās labu izdošanos. Intensīvās divu dienu nodarbībās izdevās izņemt visas programmā paredzētās nodarbības. Šī nometne bija domāta kā sagatavošanās lielajai skautu un gaidu Tēvzemes nometnei, kuŗa notiks Gaŗezerā augusta beigās. Gaidu nometni vadīja A. Kalēja ar palīdzēm Dz. Korneti, D. Rieksti un D. Avoti, bet skautu nometni — Ed. Avots, A. Rieksts un V. Putnis. Bija arī kopīgs ugunskurs ar priekšnesumiem, uz kuŗu ieradās skautu un gaidu vecāki un citi ciemiņi.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes īpašuma Mežvidi pārvaldē pēdējā sēdē atzina, ka talcinieku darbi īpašuma izbūvē un izdaiļošanā bijuši ļoti sekmīgi un panākts liels līdzekļu ietaupījums. Izdevies piesaistīt arī dažādu arodu speciālistus — mūrniekus, krāsotājus, elektriķus u. c., par kuŗu darbu nenācās izdot ne centa. Mežvidu sarīkojumu daļas vadītāja pienākumus uzņēmies Arnis Bušs.

● Negaidītu uzmanību un pagodinājumu ar savu piedalīšanos ASV Neatkarības dienas parādē guva latviešu jauniešu orķestris J. Sulaiņa vadībā. Orķestris parādē varēja piedalīties, pateicoties latvieša benzīna pildītavas īpašnieka Austra Krūmiņa sakariem ar vietējām amerikāņu veterānu organizācijām. Šī reprezentēšanās būtu bijusi vēl iespaidīgāka, ja talkā nāktu organizāciju padome vai kāda organizācija, tā kuplinot iespaidīgo gājienu un vēl uzsvērtāk atgādinot Latvijas vārdu. Jauniešu orķestrī pašreiz ir 16 dalībnieku, kas parādē bija novietoti uz lielas platformas, kuŗu vilka mazs traktoriņš. Gājiena priekšgalā lēnā gaitā virzījās automašīnas ar goda viesiem, tiem sekoja skaistuma karalienes un mūzikas biedrības lielais orķestris. Tālāk secībā sekoja gan kājām, gan zirgos, gan automašīnās dažādas organizācijas, klubi, jaunatne un vīri krietni gados. Jo sevišķi plaši reprezentējās poļi, bet visu vidū arī mūsu brašie zēni, skandinot vienu latviešu maršu pēc otra. To visu vēroja ap 40.000 liels skatītāju pulks, kas ne vien aplaudēja, bet ar starpsaucieniem izteica arī piekrišanu, kad gaŗām virzījās kāda īpatāka grupa. Arī latviešu zēni izpelnījās atzīstamu uzmanību. Lielāko pārsteigumu jauniešu orķestris piedzīvoja parādes nobeigumā, kad vērtēšanas komisija izsauca tā vārdu: orķestrim bija piešķirta skaista balva kā parādes labākajai mūzikas vienībai. Apbalvošanas brīdī fiksēja arī daudzie fotografi un vietējā laikraksta reportieŗi.

—tis

Atkal nāves sodi !

Padomju ziņu aģentūra TASS 5. jūlijā ziņoja no Hāpsalas, Igaunijā, ka tur sākusies prāva pret 4 igauņu „kaŗa noziedzniekiem", no kuŗiem viens dzīvo Zviedrijā. Apsūdzētie otra pasaules kaŗa laikā piedalījušies krievu patriotu noslepkavošanā. Viens no apsūdzētajiem esot cīnījies pret krievu kaŗaspēku jau pirms vāciešu ienākšanas 1941. gadā. Trīs apcietinātie esot savos noziegumos „atzinušies".

Zviedrijā dzīvojošais „kaŗa noziednieks" ir bijušais igauņu armijas leitnants A. Talvars. Viņš zviedru preses pārstāvjiem paskaidrojis:

— „Es biju leitnants un pulka komandieŗa adjutants brīvās Igaunijas armijā. Viens no maniem uzdevumiem bija apmācīt arī aizsargus. Kad krievi 1940. gadā okupēja Igauniju, mani no dienesta atvaļināja un vienas dienas laikā man bija arī jāatstāj dzīvoklis.

Naktī uz 14. jūniju 1941. gadā krievi no Igaunijas deportēja uz Sibiriju 40.000 cilvēku. Es tai naktī nebiju mājās, tā izglābos no apcietināšanas un kļuvu partizāns. Agrākie sakari ar aizsargu vienībām deva man iespēju ātrā laikā apvienot 112 partizānu, kas manā vadībā uzsāka cīņu ar krieviem. Cīņas prasīja upuŗus abās pusēs.

Manus piederīgos, kas atteicās atklāt manu atrašanās vietu, apcietināja un deportēja uz Sibiriju, bet par manu galvu krievi izsolīja 10.000 rubļu lielu prēmiju.

Pēc vāciešu ienākšanas Igaunijā partizānu grupas apvienojās pašaizsardzības organizācijā Omakaitse, kuŗu krievi tagad dēvē par militāru fašistisku organizāciju. Patiesībā Omakaitse bija pretestības organizācija kā pret krieviem, tā vāciešiem.

Kad 1944. gada vasarā krievi atkal atgriezās, bēgļu gaitās devās visi, kam vien tas bija iespējams. Mēs nozagām vāciešiem kādu mazu motorlaivu, un 1944. gada 21. septembrī 26 vīrieši, 15 sieviešu un 15 bērnu devāmies jūrā. Tas bija šausmīgs 5 dienu brauciens vētras sabangotā jūrā. Viens vīrietis un viena sieviete zaudēja prātu un ielēca jūrā. Viens bērns mira...

Es neesmu nevienu no man pierakstītajiem noziegumiem izdarījis. Ko esmu darījis savas tautas un zemes labā, to es nenožēloju un par to arī nekaunos.

Šos rēgulāros procesus vēl pēc 22 gadiem rīko tikai tādēļ, lai apslāpētu lielo pretestību, kāda vēl arvien pastāv Igaunijā pret okupācijas varu, kā arī terrora turpināšanai pret bēgļiem brīvajā pasaulē."—

Otrā dienā pēc TASS ziņojuma padomju laikraksts „Literaturnaja Gazeta" publicēja „atklātu vēstuli" Zviedrijai ar aicinājumu izdot Talvaru tiesāšanai, jo viņš esot slepkavu bandas vadonis, uz kuŗa sirdsapziņas atrodoties ne tikai daudzu krievu patriotu noslepkavošana, bet arī divu zviedru zvejnieku nošaušana.

„Tādus melus var izgudrot vienīgi rūdītie krievu boļševiki," uz šo apvainojumu atbildēja Talvars.

Saprotams, izdošana krieviem Talvaram nedraud, jo nav vairs 1945. gads. Talvars jau ieguvis arī Zviedrijas pavalstniecību un ir fazānu audzētavas īpašnieks Stokholmas tuvumā. Zviedrijā viņš apprecējies otru reizi, jo pirmā sieva 1941. gadā Igaunijā pazudusi bez vēsts.

Padomju „tiesas", kuŗas priekšsēde ir kāda igauniete, spriedums vēl nav oficiāli zināms, bet kāds tas būs, to nav grūti uzminēt... F. Z.

KUR ĀBELES . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

netrūkst arī cittautu noņēmēju, sevišķi igauņi iecienījuši latviešu dārzkopja ābolus.

Dārza malā, ceļa tuvumā, pašreiz ceļas jauna māja ar vairākām istabām. Tās puspagrabstāvā domāta augļu noliktava, kuŗā iekārtos arī mākslīgās vēsināšanas sistēmu.

Vasaras nedēļu nogalēs B. Jēkabsonam palīdzēt darbos izbrauc dēls Juris ar ģimeni, bet augļu novākšanas laikā jāsalīgst vairāki algoti palīgi.

J. U.

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OŠAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9—3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

23. jūlijā Bērnu svētki Sidrabenē, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

30. jūlijā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

6. augustā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

13. augustā Sporta svētki Sidrabenē, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

19. augustā Bērnu nometnes slēgšana. Vakara dievkalpojums Sidrabenē.

27. augustā pl. 11 dievkalpojums Andreja baznīcā.

3. septembrī pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

10. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Jūlija un augusta mēnešos mācītājs būs runājams piektdienās no pl. 5—7 Andreja baznīcā. Steidzamos gadījumos sazināties pa tālruni 699—3331.

Jūlija mēnesī un 27. augustā dievkalpojumus Andreja baznīcā noturēs prāvests B. Feders.

Māc A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave. South.

23. jūlijā, plkst. 5 p.p. dievkalpojums.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685—3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRINAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road

6. augustā, pl. 2 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9—3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

23. jūlijā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

30. jūlijā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

6. augustā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

13. augustā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos (Varoņu piemiņas diena)

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave., Montreal 29. P. Q. Tel. 484—8394. Sv. Pāvila ev.lut. latviešu draudze Montreālā.

23. jūlijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums pieaugušiem un bērniem Tērvetē, prāv. V. Šēfers.

29. jūlijā — (sestdienā) plkst. 8.30 vakarā svecīšu dievkalpojums bērnu vasaras nometni slēdzot.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p.p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road. Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 3.45 p.p. uz viļņiem 1270. **Adrese: P.O. Box 289. Station „K" Toronto 12, Ont.**

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Vasarā jūlijā un augustā, Betlemes baznīcā dievkalpojumi sāksies pl. 11.30 un notiks ik pāris nedēļas.

Jonkeru baznīcā ik pāris nedēļu citās svētdienās pl. 10.

Salas jaunajā dievnamā , 6. un 27. augustā.

23. jūlijā dievkalpojumi: pl. 11.30 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš; pl. 11 nometnē māc. A. Ozols un māc. O. Gulbis.

30. jūlijā dievkalpojumi: pl. 10 Jonkeru baznīcā māc. A. Ozols, pl. 11 nometnē māc. O. Gulbis un māc. Kr. Valters; Betlemes baznīcā dievkalpojuma nebūs, bet būs īpašs dievkalpojums pl. 10 J. Gaiguļa mājas dārzā Katskilu dienvidu pusē esošiem tautiešiem.

Draudzes namā kanceleja jūlijā un augustā atvērta samazinātu laiku: otrdien, trešdien, ceturtdien un piektdien no pl. 11—1, otrdienu un piektdienu vakaros no pl. 6—8; pirmdienās un sestdienās kanceleja slēgta, bet draudzes darīšanas var kārtot svētdienās pēc dievkalpojumiem tur, kur tie notiek.

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11 th Ave., Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze. 5015 W. Ferdinand St.

23. jūlijā, pl. 10 dievkalpojums. Mācītājs A. Rautenšilds.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Ciānas ev.-lut. dr. izbraukums 23. jūlijā pl. 12 (dievvārdi pl. 1), uz „Kraujām", pie Plano pilsētas. Mācītājs A. Rautenšilds.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1368 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA 2—2248. Māc. V. Līventāls tālr. WE 3—9326.

23. jūlijā, pirmais dievkalpojums mūsu pašu jaunajā dievnamā. Solo priekšnesumi. Pēc dievkalpojuma — draudzes padomes sēde.

30. jūlijā, dievkalpojums Detroitā nenotiks, bet gan Ann Arborā plkst. 12.00 dienā.

6. augustā dievkalpojums ar jauniešu iesvēti un dievgaldu. Mācītāji J. Sīpols un V. Līventāls.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St., Apt. 201, West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327—5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KLIVLENDA

Klivlendas latviešu ev.-lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2032 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā, Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo, Mich, 49007.

BURLINGEMA. (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church lingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze—2450 Griffin Ave., L.A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO - 98679.

Sinabadām patik Portmorsbijā

O. ZARIŅAS VĒROJUMI CEĻOJUMĀ PA JAUNGVINEJU

(Nobeigums)

Portmorsbijā neierados pētniecības nolūkā, lai kā sociālo problēmu zinīga bakalaure visu sīki reģistrētu. Tagad, drebinoties Sidnejas aukstumā, sāku atcerēties daudzus raksturīgus sīkumus Portmorsbijā. Kādu vakaru meitas un znota mājā bija sanākuši vairāki austrālieši un pāris papuasiešu. Ar universitātes izglītību. Izrādījās, ka augstākās tiesas tiesnesis — austrālietis — nebija pazīstams ar visaugstāk atalgoto papuasieti, Portmorsbijas slimnīcas direktora vietnieku, kaut abi dzīvo vienā ielā. Arī tālākās sarunās, tāpat kā kādā izbraukumā, ādas krāsa neapzinīgi dala. Daļēji tas notiek arī tādēļ, ka papuasieši baltos uzskata ne vien par kungiem, bet, tāpat kā savu cilšu vecākos, par cienījamiem, kuri pēc iespējas mazāk jātraucē. Šī iemesla dēļ nevaru iedomāties, ka papuasieši varētu rīkot protesta demonstrācijas, vai pat sacelties, lai ātrāk tiktu pie valdīšanas stūres. Viņi ir pietiekami kultūrāli, lai aptvertu, ka viss tas, ko baltie darījuši un dara, viņiem pašiem nebūtu iespējams. Kaut kādreiz taubadas un sinabadas dara pāri, tad to pašu dara arī tēvs un māte, labu gribēdami. Tādēļ nav pārsteigums, ka dažas papuasiešu grupas savu zemi gribētu veidot kā Austrālijas 7. pavalsti, kaut paši austrālieši tam nesaredz nekādas jēgas.

Darbdienu vakaru vēlās stundās dažreiz saradās znota draugi, žurnālisti, kā Dēvids Vaits no „Sydney Morning Herald", Dons Hags no „The Australian". Tos gribētu pieskaitīt humānistu grupai, kas patiesi papuasiešiem grib labu un to vēlas panākt ar plašāku Austrālijas valdības atbalstu, kā algu paaugstināšanu, skolu un slimnīcu būvi, rūpnīcu un ceļu ierīkošanu. Lai nodokļu maksātāji daudz nekurnētu, viņi saviem laikrakstiem sūta plašus, precīzus rakstus, ar lielu atklātību un sirdsdedzi. Daudz no tā, ko viņi redzējuši un piedzīvojuši. Dažreiz esot jāamizējas par austrāliešu centību iedzimtajiem uzspiest anglisko dzīves veidu, tāpat kā amerikāņi darot savas dominācijas zemēs. Piemēram, vidusskolās un institūtos paturēts kala saišu kults. Grādu piešķiršanas aktos esot gājiens, runas, un pieklājīgi apģērbušies audzēkņi svīstot līdz ģībšanai.

Papuasas un Jaungvinejas universitāte Portmorsbijā darbu sākusi pagājušā gadā, ceļot Goroko vidusskolu skolotāju institūtu, pat Hanabadas nabadzīgajā iedzimto ciemā uzcelta skola ar ļoti modernām ēkām. Meita kādā ekskursijā paskatījusies arī klasēs, un vienā uz tāfeles bijis lieliem burtiem uzrakstīts: „Klasē runājiet tikai angliski!" Tas gan reizē norāda, ka ārpusē var runāt kā grib — angliski, pidženā, motu, koita vai koiari. Tās ir valodas, kuras lieto radioziņām, dažreiz pat laikrakstos iespiež kādu ziņojumu vietējās valodās. Austrāliešu vairums turas pie savu dzimto pilsētu — Sidnejas, Brisbenas un Melburnas laikrakstiem. Vietējās avīzes, protams, atspoguļo vietējo dzīvi. Piemēram, garš raksts stāsta par kokosriekstu vācēju, kas, nokrītot no palmas, salauzis kāju un 3 dienas un naktis nests līdz tuvākajai ambulancei. Vai vēl traģiskāk: kādai mūķenei uz galvas reizē uzkrituši divi kokosrieksti, kas ielauzuši nelaimīgās galvaskausu. Papuasā un Jaungvinejā vēl nav televīzijas raidītāju, tāpat konservatorijas un mākslas koledžu. Meita, kas beidza mākslas skolu Melburnā, tagad Taumaras priekšpilsētā reizi nedēļā māca interesentiem zīmēšanu. Tur sanāk pārdesmit dāmu un pāris kungu, bet iedzimtos neredzēju.

Kaut Portmorsbijā un pārējā Papuasā un Jaungvinejā strādājot arī pārdesmit latviešu, divu nedēļu laikā negadījās nevienu satikt, jo nezināju, kur viņus meklēt. Boroko priekšpilsētas veikalā mani uzrunāja jauna dāma un jautāja, vai esot latviete. Ka tas tā, pavedinājušas domāt manas latviskās rotas. Viņa esot austrāliete, precējusies ar latvieti Krūmiņu. Satiekoties ar Graudiņiem. Mūsu saruna bija īsa, jo ārā automašīnā gaidīja vedējs. Kādā sarunā ar tautieti Sidnejā, kas bija strādājis Portmorsbijā, uzzināju, ka nevar teikt, ka tā ir Jaungvinejā. Tā saucot lielās salas ziemeļu daļu, bet Portmorsbija esot Papuasā.

Rakstot šīs piezīmes, sāp sirds par daudzajiem tropu stādiem, sēklām un krūmu spraudekļiem, kurus atceļā atņēma Brisbenas muitnieki. Niedru un koku izstrādājumi atrodas vēl karantēnā. Pati arī vēl neesmu aklimatizējusies, tādēļ tinos mētelī un ņemu „drapes" dūrēju un sāpju remdēšanai.

O. Zariņa

Moderns „šausmu stāsts"

Runājot par sagandētu gaisu— un kas gan lielās pilsētās par to nerunā — interesanti uzzināt, ka pašā mājās gaiss var gadīties vairāk sagandēts un plaušām bīstamāks par āra gaisu.

Dr. I. H. Kornblijs kādā veselības biļetenā apgalvo, ka mājas gaiss bieži nodarot vairāk ļaunuma par īslaicīgu dūmu ieelpošanu ārā, jo ķīmikālijas, kuras lieto mājsaimniecībā, gan neiedarbojas ar tādu impaktu kā, piemēram, fabrikas skurstenis, bet ir viltīgākas ļaunuma nesējas. Chlorīns, ko lieto dzeramā ūdens dezinficēšanai, vārot izdalās un sajaucas ar gāzes plīts emanācijām. Kaut arī šie izgarojumi būtu pavisam niecīgi, neesot nekādu pierādījumu, ka, diendienā ieelpoti, tie daudzu gadu laikā nebojātu plaušas, norāda minētais ārsts.

Gāzes plītis, apkures ierīces un ledusskapji savai darbībai patērē lielu daudzumu skābekļa, kas nepieciešams elpošanai un tai pašā laikā atdala kaut tikko manāmus, tomēr ļoti kaitīgus „dūmus". Namamāšu biežās galvassāpes izskaidrojamas ar skābekļa trūkumu mājā, jo tām nav citu, nopietnāku veselības traucējumu, kuru simptoms varētu būt galvassāpes.

Arī Māju ventilācijas institūta dati rāda, ka gadā parastā virtuve „ražo" ap 200 mārciņu taukdaļām piesātinātu mitru, indīgu izgarojumu.

Šai ziņā liela daļa vainas ir arī parastajiem tīrāmiem līdzekļiem, balinātājiem, pulveriem, insektu apkarošanas šķidrumiem un t. s. gaisa uzlabotājiem. Daži produkti pat rada gāzes, kas nāvē.

Zem mājas ierīkota garāža, ja tās griesti nav absolūti hermetiski, bijusi iemesls ne vienam vien nāves gadījumam, jo bīstamā tvana gāze, iekļūstot istabā virs garāžas, īsā laikā var aizvest viņsaulē.

Putekļi, dzīvnieku spalvas un citas sastāvdaļas mājas gaisā var radīt elpošanas organu allerģijas, ādas izsitumus un pat ietekmēt gremojamo organu darbību.

Konstatēts, ka visas aprādītās kaites mazinās vasaras mēnešos, bet sākot ar oktobri, kad dienas vairums jāpavada iekštelpās, kuras vairs nav iespējams tik plaši vēdināt kā vasarā, visās allerģiju klinikās pacientu skaits ievērojami pieaug.

☆

Dāņu profesors Pauls Astrups, Kopenhagenas universitātes kliniskās ķīmijas nodaļas mācībspēks, apgalvojis, ka sagandētais gaiss vainojams arī pie sirds slimībām. Pētījumi ar trušiem, kas vairākas nedēļas ieelpojuši 0.017% auto izdedžu tvaikus jeb tvanu, liecinājuši, ka trušiem radušies tauku nogulsnes arterijās un bojājumi sirds muskuļa plēvē.

Truši ir mazi dzīvnieki un 0.017% tvana gaisā nav daudz. Bet Losandželosas lielajās šosejās un ātrceļos mašīnas izsviež gaisā ik dienu ap 10.000 tonnu tvana gāzes un braucējiem, arī nesmēķētājiem, viegli asinīs var pāriet 5—10% šī nāvekļa. Arī smēķētāji, kas dziļi ievelk „dūmu" plaušās, samazina skābekļa daudzumu asinīs diezgan nozīmīgos apmēros. Minesotas universitātes ārsts Dr. R. Mulhauzens šiem dāņu ārsta norādījumiem pievienojas ar saviem pētījumiem par sirds asinsvadu deģenerācijas iemesliem, kas rāda, ka ļoti liels ASV iedzīvotāju procents cieš no chroniskas saindēšanās ar tvana gāzi, pašiem to nemaz neapzinoties.

S.

☆ Špākenbergā, Lībekā un Neištatē Aizvesto piemiņas sarīkojumos par savu pieredzi Sibīrijas vergu nometnēs stāstīja Vitalijs Labinskis, kurš ir viens no nedaudzajiem latviešiem, kas 1941. gada 14. jūnija naktī aizvesti, izcietuši smago nometināšanas laiku un pēc atgriešanās izkļuvuši brīvajā pasaulē. Labinskis pavadījis 10 gadu Sibīrijas darba nometnē, bet 6 gadus Karagandā, kādā nometnē pie Angoras upes un citur.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

26. augustā — Bērzainē DV Toronto nodaļas meistarsacīkstes šaušanā, ugunskurs un zaļum-

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. ....

Adrese: ....

....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..................

.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Ja Jums patīk jautra mūzika, tad arī zemāk minētās skaņu plates nedrīkst trūkt Jūsu skaņu plašu albumā!

MELVATON 45 RPM

3 VINTERU iedziedājumā, Alfrēda Vintera mūzika un vārdi. TRĪS VĪTUŠAS ROZES — tango RUDZPUĶU ZIEDS — valsis, VIENS BALTS — OTRS SĀRTS, GAUJMALAS LAKSTĪGALA — tango.

Nr. D — 1001

PAR VĒLU DRAUGS — lēns fokstr. MONAMI, lēns valsis. MANA GITĀRE — fokstr. LĒNĀ VĒSMIŅA — valsis.

Nr. D—1003

PASTA BALODIS — fokstrots. VECAIS ORMANS Mr. X — fokstr. Pazīstamais vijolnieks Arnolds Kornelius ar savu orķestri. ŠĶIROTIES — (Santa-Ferrfi) tango. MIA BELLA SENJORITA — tango.

Nr. D—1004

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar A. Sundina orķestri VECĀ KOKLE — lēns fokstrots, GAUJAS LAIVINIEKS — valsis, TAVAS MAIGĀS ROKAS, HAVAJAS MELODIJA.

Nr. D. — 1010

TEIC, MEITENE, TEIC — lēns valsis. PUSNAKTS ZIEDS — valsis. NEAIZMIRSTAMAIS SKŪPSTS. ANTON—ANTON — fokstrots.

Nr. D—1015

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar Arvida Sundina orķestri ATMIŅU PĒRLES — tango, KĀ VAR AIZMIRST — valsis Lilianas Krastiņas iedziedājumā: KAUT TU ATNĀKTU — lēns valsis, DŽONNI — samba-fokstrots

Nr. D — 1016

Sieviešu kvartets Pērse ar Arnolda Kornēliusa orķestri: BALTĀ ROZE — dziesma, TAUTIET'S MANI PAVADĪJA — VILTĪGĀS ACIS — tango. DZĪVES RATIŅŠ GRIEŽAS — valsis.

Nr. D—1024

Alfrēda Vintera iedziedājumā ar A. Sundina orķestris: SAPNIS — tango, KUR ESI TU — slov-fox., MANA GITARE — fokstrots, LĒNĀ VĒSMIŅA — valsis, Cītara duets — bez dziedājuma.

D — 1026

DZINTRA — valsis, ZILAIS LAKATIŅŠ — valsis, VIENREIZ LAIMĒJAS — fokstrots, VAI BŪTU DAUDZ — fokstrots

Nr. D — 1028

Alfreda Vintera iedziedājumā ar Arvida Sundina orķestri VĒL REIZ TO DZIRDĒT — A. Vintera tango, GĀJPUTNI — valsis, MAZĀ VĒSTULĪTE — A. Vintera lēns fokstr., DRAUGS NEJAUTĀ — valsis.

Pasūtinājuma Nr. 2501

Zviedrijas DAUGAVAS VANAGU Stokholmas nod. vokālā ansambļa iedziedājumā ar orķestri: NEĻAUSIM IEROČIEM RŪSĒT — marša dziesma, ES VĒLOS PĀRNĀKT — lēns valsis, KARAVĪRU ATMIŅAS — jautrs potpurijs, MEITU MĀTE BĒDĀJAS — valsis.

Nr. 2502

Edgāra Dim a iedziedājumā (refr. duetā) ar A. Sundina orķestri: VĒL REIZ DRAUGS NĀKSI TU — tango, NESKUMSTI MEITENĪT — valsis, PAR VELTI GAIDĪTS — fokstr., LATVJU MEITENE — pasodoble.

Nr. 2503

Iedziedājis A. Vinters, A. Sundina orķ. ZUZI - ZUZANNA — fokstr. bugi vugi, ZEM RĪGAS LIEPĀM — valšu virkne, LAI MEIČA ATSAUCAS — A. Vintera fokstr., ŠTEDI - REDI — kupleja fokstr.

Nr. 2504

NOMIERINIES—VĒL JAU VISS NAV PAGALAM—valšu virkne. JŪLAI TAS IR NIEKS—kupleja.

Nr. O—631

O DONNA KLĀRA — tango potp. JAUNĀ BABELE — fokstrots. LAUKU ROMANTIKA — kāda tā bija kādreiz un kāda ir šodien?

Nr. O—632

SARGIES BAIGĀ VANADZIŅA—valsis. KO TU DZIEDI GAILĪTI MAN—tango potpurijs. DZINTARJŪRAS KAIJA—tango.—PELĒKAIS ZVIRBULIS—valsis.

Nr. O—634

Alfrēda Vintera mūz. un teksti: BALSIS - TĀS BALSIS — valšu potpurijs. Iedz. A. Vinters. ANNA - MINNA - MARIJA — kupleja. VAI KUR LABI — kupleja. Iedziedājis Aleksandrs Kortāns.

Nr. O—635

MŪŽĪGĀ JAUNĪBA — maršs. VECĪT LĒNĀK BRAUC — valsis. LĪNA - LĪNA NĀC — polka. Iedziedājumi Aleksandra Kortāna. SVEŠIE SIROTĀJI — potpurijs. Iedz A. Vinters.

Nr. O—636

Alfrēda VINTERA iedziedājums ar REO orķestri DZIESMOTĀ RĪGA — fokstrots, PAR VĒLU DRAUGS — fokstrots, SMOLANDES MEITENES, Lundbergs - Vinters - dziesma fokstrots, RUDZPUĶU ZIEDS — valsis,

Pasūtinājuma Nr. 6201.

Austras Valdēnas un Miķeļa Fišera iedziedājumā ar orķestri LĪGO DZIESMU VIRKNE — Latv. tautas deja ar kokļu orķestri JAUTRAIS STŪRIS — Imanta Krēsliņa iedziedājumā KUMELIŅI — KUMELIŅI latv. t. dz.

Nr. 6202

Iedziedājusi L. Andersone ar orķestri LABVAKAR — lēns valsis. V. Butānes iedziedājumā CIK DZĪVE SKAISTA — fokstrots. Iedz. L. Liniņš un māsas Vambutes CAURI PILSĒTAI — fokstrots.

Nr. 6203

Rolanda Paula SIMFONISKĀ DŽESA SVITA 3 daļās — iespēlējis simfoniskais džesa orķestris, diriģents E. Švarcs.

Nr. 6204

A. Jāhovļeva iedziedājumā ar orķ. SNIEGA PĀRSLAS — fokstrots. I. Pērkones iedziedājumā PUĶU PĀRDEVĒJA — fokstr. DZIESMA TEVI SAUC— lēns fokstr. E. Zvejas iedziedājumā ar orķestri TU SAULES STARS — lēns fokstrots. JAUNĪBAS UGUNSKURS — fokstr.

Nr. 6205

12 populārākās melodijas no Johana Štrausa operetes ČIGĀNU BARONS. Solisti — J. Viļģerts, M. Fišers u.d.c. Koris un orķestris dirig. T. Vējš. Melodijas ieskaņotas uz divām EP skaņu platēm.

Nr. 6206 un 6207

Jāzepa Vītola apdarē ar Mārtiņa Fišera iedziedājumu, latvju t. dz. OZOLĪTI ZEMZARĪTI, DZELTENS MANIS KUMELIŅŠ. Lauku instrumentāls ansamblis ZĀGARU POLKA latvju t. deja. Jaukta vokāla ansambļa izpild. STŪRU STŪRIEM TĒVU ZEME. A. Valdēnas un I. Krastiņa iedzied. SIJĀ AUZAS TAUTU MEITA t. dz.

Nr. 6208

Alfrēda Vintera vārdi un iedz. NĀC SPĒLĒ ČIGĀN — tango. SVEICIENS DRAUGAM — valsis. ARDIEVU BĒRNĪBA — tango. PIE TEVIS ARVIEN — rumba.

Nr. 6209

DZIMTĀS ZEMES ZVAIGZNE — lēns fokstrots. MARJU — lēns valsis. MĒNESNĪCA — valsis. RAMONA — lēns valsis.

Nr. 6210

A. Vintera mūzika un teksti. VĒL JAUNA TU — valsis. JAUNĪBAS ZVAIGZNE—fokstrots. Iedziedājis Edgars Vilnis. VILŠANĀS — valsis. Iedziedājis Edvīns Krūmiņš. GODS MĀRTIŅAM — maršs. Iedz. Aleksandrs Kortāns.

Nr. 6211

KATRA PLATE MAKSĀ $3.00 Ontario dzīvojošiem jāpieskaita 5% tirdzniecības nodoklis. Plates pasūtināmas pa pastu bez speciālas piemaksas.

Pasūtinājumus adresējiet uz minēto adresi:

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

JAUNĀKĀ SKAŅU
Teiksma A.P. 3003 Mono
ALFREDS PORIŅŠ — latviešu la
Dziesmas klavieru, čello un vijoles
I
PŪT, VĒJIŅI ....
AR LAIVIŅU IELAIDOS ....
DIV' DZELTENI KUMELIŅI ....
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ' ....
AI, ZAĻĀI LĪDACIŅA ....
SAULĪT' TECĒJ', TECĒDAMA ....
II
VERDZENES DZIESMA ....
ZIEMAS SAULE ....
SPĀNIEŠU ROMANCE ....
LIEPU TEJA ....
KAD NĀKSI ATKAL .... A.
Dabūjama DV Grāmatn
491 College Street, Toronto 4
Atkalpārdevējiem izsūtām citā
Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecīb

Jaunākās grām
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata
G. Janovskis — Smieklīņam, pastāsti un f
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats ....
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII ....
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti ....
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st. ....
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi ....
ARCHIVS VII sējums, raksti par zinātni
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existe
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom. ....
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom. ....
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata ....
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm. ....
Latviešu sinonimu vārdnīca ....
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla ....
Latviešu kultūra laikmetu maiņās ....
A. Dziļums — Vilka zobs, rom. ....
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom. ....
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu
P. Jurevics — Idejas un īstenība ....
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza ....
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana
O. Krolls — Dārgakmeņi ....
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti ....
E. Virza — Straumēni IV ....
B. Bičole — Atrita, dzeja ....
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas ....
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti ....
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karav
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom. ....
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d. ....
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.
E. Keišs — Globāla būšana, karik. ....
BIBELE ....
J. Širmanis — Brīnuma pasaule ....
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami spo zvaigznes ....
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā ....
Novadu tērpi ....
Latvju raksti I grāmata ....
Latvju raksti II grāmata ....
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas ....
Z. Mauriņa — Trimdas traģika ....
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr. ....
J. Veselis — Latvju teiksmas ....
K. Pētersons — Apvāršņi aicina ....
Raiņa un Aspazijas gada grāmata ....
Dzintarjūras vasara ....
A. Niedra — Uguni ....
J. Jaunsudrabiņš — Slinķu virsnieks ....
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās ....
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī ....
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm. ....
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti ....
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm. ....
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthov
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci ....
L. Tolstojs un kristīgā baznīca ....
O. Krolls — Aiz zelta priekškara ....
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzin
Korn. Raiens — Pēdējā kauja ....
G. Janovskis — Svešumā, noveles ....
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas ....
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. po
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, d
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.
DVG RĀMATN
491 College St., Toro

Dāviniet sveštautiešie
Prof. Aleksis Rubuļ
LATVIAN LITERAT
lai palīdzētu popularizēt Latv
Cena $ 7.00
Dabūjama
DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīv

…bijā

Kaut Portmorsbijā un pārējā Papuasā un Jaungvinejā strādājot arī pārdesmit latviešu, divu nedēļu laikā negadījās nevienu satikt, jo nezināju, kur viņus meklēt. Boroko priekšpilsētas veikalā mani uzrunāja jauna dāma un jautāja, vai esot latviete. Kā tas tā, pavedinājušas domāt manas latviskās rotas. Viņa esot austrāliete, precējusies ar latvieti Krūmiņu. Satiekoties ar Graudiņiem. Mūsu saruna bija īsa, jo ārā automašīnā gaidīja vedējs. Kādā sarunā ar tautieti Sidnejā, kas bija strādājis Portmorsbijā, uzzināju, ka nevar teikt, ka tā ir Jaungvinejā. Tā saucot lielās salas ziemeļu daļu, bet Portmorsbija esot Papuasā.

Rakstot šīs piezīmes, sāp sirds par daudzajiem tropu stādiem, sēklām un krūmu spraudekļiem, kurus atceļā atņēma Brisbenas muitnieki. Niedru un koku izstrādājumi atrodas vēl karantēnā. Pati arī vēl neesmu aklimatizējusies, tādēļ tinos mētelī un ņemu „drapes" dūrēju un sāpju remdēšanai.

O. Zariņa

…zemāk minētās skaņu plates
…plašu albumā!

45 RPM

Austras Valdēnas un Miķeļa Fišera iedziedājumā ar orķestri LĪGO DZIESMU VIRKNE — Latv. tautas deja ar kokļu orķestri JAUTRAIS STŪRIS — Imanta Krēsliņa iedziedājumā KUMELIŅI — KUMELIŅI latv. t. dz.
Nr. 6202

Iedziedājusi L. Andersone ar orķestri LABVAKAR — lēns valsis. V. Butānes iedziedājumā CIK DZĪVE SKAISTA — fokstrots. Iedz. L. Liniņš un māsas Vambutes CAURI PILSĒTAI — fokstrots.
Nr. 6203

Rolanda Paula SIMFONISKĀ DŽESA SVĪTA 3 daļās — iespēlējis simfoniskais džesa orķestris, diriģents E. Švarcs.
Nr. 6204

A. Jāhovļeva iedziedājumā ar orķ. SNIEGA PĀRSLAS — fokfokstrots. I. Pērkones iedziedājumā PUĶU PĀRDEVĒJA — fokstr. DZIESMA TEVI SAUC— lēns fokstr. E. Zvejas iedziedājumā ar orķestri TU SAULES STARS — lēns fokstrots. JAUNĪBAS UGUNSKURS — fokstr.
Nr. 6205

12 populārākās melodijas no Johana Štrausa operetes ČIGĀNU BARONS. Solisti — J. Viļģerte, M. Fišers u.d.c. Koris un orķestris diriģ. T. Vējš. Melodijas ieskaņotas uz divām EP skaņu platēm.
Nr. 6206 un 6207

Jāzepa Vītola apdarē ar Mārtiņa Fišera iedziedājumu, latvju t. dz. OZOLĪTI ZEMZARĪTI, DZELTENS MANIS KUMELIŅŠ. Lauku instrumentāls ansamblis ZĀGARU POLKA latvju t. deja. Jaukta vokāla ansambļa izpild. STŪRU STŪRIEM TĒVU ZEME. A. Valdēnas un I. Krastiņa iedzied. SIJĀ AUZAS TAUTU MEITA t. dz.
Nr. 6208

Alfrēda Vintera vārdi un iedz. NĀC SPĒLĒ ČIGĀN — tango. SVEICIENS DRAUGAM — valsis. ARDIEVU BĒRNĪBA — tango. PIE TEVIS ARVIEN — rumba.
Nr. 6209

DZIMTĀS ZEMES ZVAIGZNE — lēns fokstrots. MARJU — lēns valsis. MĒNESNĪCA — valsis. RAMONA — lēns valsis.
Nr. 6210

A. Vintera mūzika un teksti. VEL JAUNA TU — valsis. JAUNĪBAS ZVAIGZNE—fokstrots. Iedziedājis Edgars Vilnis. VILŠANĀS — valsis. Iedziedājis Edvīns Krūmiņš. GODS MĀRTIŅAM — maršs. Iedz. Aleksandrs Kortāns.
Nr. 6211

…RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE

Teiksma A.P. 3003 Mono $5.00

ALFREDS PORIŅŠ — latviešu labākais tenors

Dziesmas klavieru, čello un vijoles pavadījumā

I

PŪT, VĒJIŅI ... V. Ziedonis
AR LAIVIŅU IELAIDOS ... V. Ziedonis
DIV' DZELTENI KUMELIŅI ... L. Garūta
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ' ... P. Līcīte
AI, ZAĻAI LĪDACIŅA ... J. Vītols
SAULĪT' TECEJ', TECEDAMA ... J. Vītols

II

VERDZENES DZIESMA ... A. Kalniņš
ZIEMAS SAULE ... H. Berino
SPĀNIEŠU ROMANCE ... E. Dārziņš
LIEPU TEJA ... J. Ķepītis
KAD NĀKSI ATKAL ... A. Okolo-Kulaks

Dabūjama DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Atkalpārdevējiem izsūtām citā rēķinā.
Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

Jaunākās grāmatas

A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata ... $4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni ... $4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats ... $4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII ... $7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti ... $4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st. ... $3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi ... $4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri ... $5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence ... $6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj. ... $7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti ... $4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom. ... $4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom. ... $5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata ... $7.20
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm. ... $6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca ... $6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla ... $6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās ... $6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom. ... $4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom. ... $3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom. ... $4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom. $4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība ... $6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza ... $3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred. 4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi ... $3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti ... $3.80
E. Virza — Straumēni IV ... $4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja ... $3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas ... $3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti ... $3.0
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs ... $4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom. ... $5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d. ... $4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom. ... $4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik. ... $5.00
BĪBELE ... $4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule ... $4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes ... $4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā ... $4.50
Novadu tērpi ... $20.00
Latvju raksti I grāmata ... $37.50
Latvju raksti II grāmata ... $37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas ... $5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika ... $5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr. ... $7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas ... $10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina ... $6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata ... $2.00
Dzintarjūras vasara ... $6.80
A. Niedra — Uguni ... $4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks ... $4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās ... $3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī ... $3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom. ... $4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm. ... $5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti ... $4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm. ... $3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz. ... $9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci ... $7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca ... $3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara ... $3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana ... $0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja ... $6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles ... $4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas ... $3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poēmas ... $3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas ... $3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc. ... $8.50

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

Dāviniet sveštautiešiem
Prof. Alekša Rubuļa
LATVIAN LITERATURE
lai palīdzētu popularizēt Latvijas vārdu
Cena $ 7.00
Dabūjama
DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4, Ont.
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

Nedēļas nogalēm un atvaļinājumu pavadīšanai
IZĪRĒJAMAS VASARNĪCAS UN ATSEVIŠĶAS ISTABAS JAUKAJĀ

Hay - Bay

„LĪČA KRASTA" 65 akru platībā.
TELTOŠANA ■ LAIVAS ■ LABA MAKŠĶERĒŠANA ■ ZIVJU ŽĀVĒŠANA
Iepriekšēja pieteikšanās vēlama. Laipni piedāvā
Alberts Jakubaitis
„Alberts Camp"
R. R. 3. Napanee, Ont. Tālr. 613—354—3064.

Hay (Melville) Island Lodge
SKAISTĀS
1000 SALĀS
Pusceļā starp Toronto un Montreālu. Makšķernieku paradīze. Istabas ar pilnu pansiju. Iespējas pašiem gatavot ēdienu. ■ VASARNĪCAS AR 2—3 GUĻAMISTABĀM ■ Laivas, motori un ūdens slēpošana.
Rakstīt K. KALNIŅŠ, P. O. Box 192, Gananoque, Ontario, Canada. Zvanīt 382-4269

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

ATKAL DABŪJAMA
Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE ... $8.00
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Steidzamos gadījumos sūtiet
MŪSU ĀTROS
GAISA PASTA SAIŅUS
UZ LATVIJU
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCAS SAIŅU NODAĻA,
491 College Street, Toronto 4, Ont.

ŠIS IR NOZĪMĪGS KANADAS GADS!

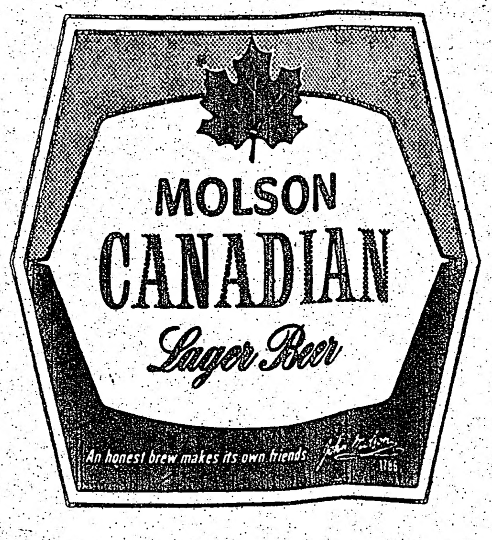

Šis ir lielisks Molsona alus

NEATKARĪGA ALUSDARĪTAVA KOPŠ 1786. GADA

KEITH REALTOR
181 Eglinton Ave. E., Toronto 12, Ont.
487-3333

PAVADIET BRĪVDIENAS SAVĀ VASARAS ĪPAŠUMĀ!

Piedāvājam:

BALM BEACH RAJONĀ: 6 istabu vasaras māja, moderna virtuve, 3 daļiņa vanas istaba, eļļas apkure. Apdzīvojama arī ziemā. Iemaksa $5,000.-, cena $8.000,-.

PAUDASH EZERA AUSTRUMU KRASTĀ: 4 istabu vasaras māja ar iebūvētu cementa bloku laivas māju, moderna sarkankoka virtuve. Skaists skats no balkona uz ezera līci un bērziem apaugušu krastmalu. Īpašums sasniedzams arī ziemā. Iemaksa $5.000,-.

PAZIŅOJUMS: Paplašinot mūsu biroju, varam uzņemt vairākus latviešu nekustamu īpašumu pārdevējus, arī bez iepriekšējas pieredzes. Pēc tuvākas informācijas lūdzam zvanīt

L. VĒVERIM

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

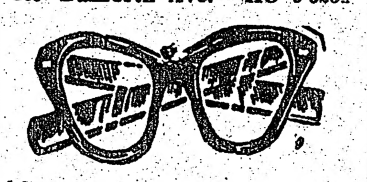

ACU PĀRBAUDE. AceŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

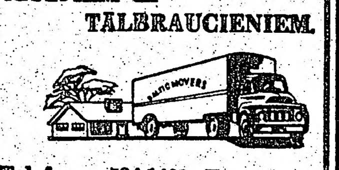

Telefons: 534-1403, Toronto

KAKTIŅŠ

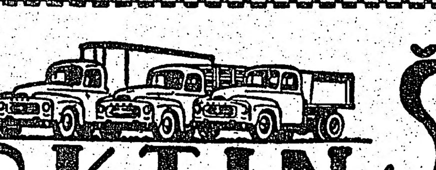

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

ONTARIO
PROVINCE OF ONTARIO
Government Information

DARBA DEPARTAMENTA ZIŅOJUMS
KARJERAS PADOMDOTUVES CENTRS BIROJS SIEVIETĒM

Karjēras padomdotuves centrs (The Career Consultant Centre), sieviešu biroja jaunā nozare, nesen nodibināts, lai sniegtu padomus karjēru izvēlē sievietēm, kas vēlas atgriezties algotā darbā.

Šis centrs palīdz sievietēm, kas 1) vēlas stāties darbā nekavējoties. Tas attiecas uz sievietēm, kuru ģimenē pieauguši bērni vai arī kuru pienākumi mājsaimniecībā mazinājušies, un kas meklē izdevību izlietot savu agrāko māku vai speciālās zināšanas; 2) vēlas sākt darbu tuvākā nākotnē. Tas attiecas uz sievietēm, kuras, paredzot brīdi, kad ģimenes pienākumi mazināsies, vēlas izmantot laiku, lai ar apmācību sagatavotos karjērai nākotnē.

Kvalificēti ierēdņi ar padomu un iztirzājumu palīdzēs noteikt individuālās intereses, iespējamos panākumus izvēlētā karjērā, analizēs darba iespējas un ieteiks apmācību kursus vai zināšanu atsvaidzināšanu.

Šis centrs neapgādā darbu; tā pakalpojumi ir bezmaksas. Karjēras padomdotuves centrs atrodas 74 Victoria Street, Toronto. Intervijas iespējams iekārtot, zvanot 365-1537.

the Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

KONCERTS SKAŅU PLATĒ
15 PATRIOTISKAS un LATVIEŠU DZIESMAS IEDZIEDĀJUSI
SKAIDRĪTE PRINCE, soprāns
pie klavierēm: *Anatolijs BĒRZKALNS*
Plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" izdevusi LATVIEŠU KARA INVALIDU APVIENĪBA.
Skaņu plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" var dabūt arī DV grāmatnīcā TORONTO.
Cena $5.00 plus 5% PST.

LATVIEŠU DZIESMAS
VISVALDIS GEDULIS — bass-baritons
pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns
Latviešu dziesmas ... LP 33 ⅓ ... $3.00
1. Jaunībai — E. Dārziņš
2. Vēl tu rozes plūc — E. Dārziņš
3. Kā zagšus — E. Dārziņš
4. Skan zvani — Alf. Kalniņš
5. Aizejot — Alf. Kalniņš
6. Dainu zeme — Br. Skulte
Dabūjama
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College St., Toronto 4, Ont. Canada
Ontario dzīvojošajiem jāpieskaita 15 c tirdzniecības nodoklis

MĒS IESPIEŽAM
■ LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
■ VIZĪTKARTES
■ DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
■ KONCERTU PROGRAMMAS
■ SARĪKOJUMU BIĻETES
■ PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
■ VĒSTUĻU VEIDLAPAS, AFLOKSNES
■ GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7181
CODE 416

SPORTS

JUŖA PŪCES STARTS BRITU KOPVALSTS IZLASĒ

Ar lielu interesi latviešu sporta draugi gaidīja ASV un Britu kopvalsts sacensību vieglatlētikā 8. un 9. jūlijā Losandželosā, jo britu „imperiju" lodes grūšanā un diska mešanā pārstāvēja latviešu labākais šo disciplīnu speciālists Juris Pūce no Toronto. Sacensība, kā jau gaidīts, beidzās ar drošu ASV izlases 356—295 punktu uzvaru. Reālizējās gan tikai viens jauns pasaules rekords, kuŗu 1500 m skrējienā veica jaunā amerikāņu zvaigzne Džims Raiens, pabeidzot distanci 3:33,1 min. laikā un pārspējot līdzšinējo rekordu par 2,5 sekundēm.

Juris Pūce labāko panākumu guva diska mešanā, kur ar 58,95 m rezultātu ierindojās 3. vietā. Viņa pieveiktajos bija abi pārējie Britu kopvalsts pārstāvji — viens austrālietis un viens anglis — un trešais amerikānis. Lodes grūšanā, kā droši varēja paredzēt, uzvarēja pasaules rekordists Matsons (ASV), arī nākošajās vietās ierindojoties amerikāņiem. Tomēr Pūce, kas šoreiz spēja 18,41 m tālumu, atkal izrādījās pārāks par Kanadas rekordistu Stinu. Piezīmējams, ka šis Pūces rezultāts ir tikai par 10 cm vājāks nekā viņa vispār labākais sasniegums, bet spēcīgajā konkurencē deva tikai 5. vietu.

J. Pūce pašreiz tomēr ir ļoti stabilā sniegumā un, ceŗams, savu labāko gatavību sasniegs tieši Panamerikas spēļu laikā Vinipegā, kur kā Kanadas izlases vienības dalībnieks startēs lodes grūšanā un diska mešanā.

V. T.

TORONTO DV FUTBOLISTU 2—1 UZVARA

Pēdējā mēneša laikā nekas nebija dzirdams vai lasāms par Toronto DV futbola vienības gaitām, bet izskaidrojums ir tas, ka pilsētas un apkārtnes meistarsacīkšu spēles bija pārtrauktas: šai laikā notika sacensības t. s. kausa izcīņā, kuŗā latviešu futbolisti nepiedalās.

Tagad atkal atsāktas spēles 2. līgas meistarsacīkstēs. Toronto DV vienpadsmits 13. jūlijā spēkojās ar East York United vienību. Pirmā puslaikā pārsvarā atradās kanadieši, tomēr DV virknējumam ar Nilsona raidījumu izdevās gūt vārtus un iet puslaika atpūtā ar 1—0 pārākumu. Spēles turpinājumā pāris labu izdevību gūt vārtus radās Skujam, bet tās palika neizmantotas. Tā kanadieši bija tie, kas panāca vārtu guvumu un rezultātu izlīdzināja. Tikai spēles beigu daļā Namgaudam izdevās panākt otrus vārtus DV labā. Rezultāts vairs nemainījās, un latviešu vienība atstāja laukumu ar 2—1 uzvaru un diviem iegūtiem punktiem, kas ļāva punktu tabulā pakāpties nedaudz augstāk.

V. T.

GAIDĀMAIS VOLEJBOLĀ UN VIEGLATLĒTIKĀ

Niagarā notiekošo jaunatnes un draudzības dienu ietvaros 23. jūlijā risināsies arī volejbola turnīrs, kuŗam jau pieteiktas Ročestras, Hamiltonas un divas Toronto vīriešu vienības, bet gaidāms arī Montrealas LSK sešnieka starts. Iespējams, ka šogad izpaliks paredzētais volejbola turnīrs sievietēm, jo pagaidām vienīgā ieinteresētā vienība izrādījusies Toronto LSK. Taču vienību pieteikšanās termiņš vēl nav beidzies, bez tam var gadīties, ka torontietēm pretinieces sakomplektējas turpat uz vietas.

Gadskārtējās Ziemeļamerikas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā, kā arī ASV un Kanadas vīriešu un sieviešu izlašu spēkošanās notiks 19. un 20. augustā A. Zaķa vieglatlētikas laukumā Stofvillē. Meistarsacīkstes rīko Latviešu sporta apvienība Kanadā sadarbībā ar Latviešu vieglatlētikas klubu. Tuvāku informāciju par sacensību laiku un programmu sniegsim vēlāk.

—cbb—

PĀRSTEIGUMI VIMBLEDONĀ

Anglijas starptautiskās tenisa meistarsacīkstes Vimbledonā beigušās ar tik daudz pārsteigumiem kā vēl nekad. Jau pirmajās spēļu kārtās negaidītus zaudējumus piedzīvoja gandrīz visi favorīti, kaut tie turnīrā nebija ielozēti, bet gan iedalīti katrs savā tabulas daļā, lai neiznāktu savstarpēja spēkošanās jau pašā sacensību sākumā.

Vīriešu vienspēlē uzvarēja kā Nr. 4 turnīra tabulā iedalītais austrālietis Ņūkombs, finālā pieveicot Bungertu (Rietumvācija) ar 6—3, 6—1, 6—1 rezultātu. Vīriešu divspēlē pirmo uzvaru Vimbledonā svinēja dienvidafrikāņi Bobs Hjūits un Freds Makmilens, pārspējot austrāliešus Flečeru un Emersonu ar 6—2, 6—3, 6—4.

Lielākus panākumus guva amerikāniete Bilija Kinga, kuŗa ne vien sekmīgi aizstāvēja savu iepriekšējā gadā izcīnīto meistartitulu sieviešu vienspēlē, bet panāca uzvaras arī sieviešu un jauktajā divspēlē. Līdzīgu trīskāršu uzvaru 1951. gadā bija panākusi vienīgi amerikāniete Dorisa Harta. Vienspēles finālā Bilija Kinga pieveica anglieti Džonsu ar 6—3, 6—4, sieviešu divspēlē pāri ar tautieti Kasali pārspēja titula aizstāvētājas Bueno (Brazilija) un Ričeju (ASV) ar 9—11, 6—4, 6—2, bet jauktajā divspēlē pāri ar austrālieti Dēvidsonu uzvarēja Bueno (Brazilija) un Flečeru (Austrālija) ar 7—5, 6—2 rezultātu.

Bilija Kinga tagad iecerējusi iegūt visus četrus pasaules nozīmīgākos tenisa titulus — Vimbledonas, Austrālijas, Francijas un ASV, kas līdz šim 1953. gadā izdevies tikai Morīnai Konolijai (ASV).

V. T.

EXPO 67

apmeklētājiem izdodama

ISTABA

ar visām ērtībām, pilsētas centrā.

Rakstīt: Mrs. O. Birze, 2112 Claremont Ave., Apt. 16. Montreal 6, Que., Canada; tālr. 481—0695.

PĀRSŪTĀM

naudu uz LATVIJU

US $10.- pret 9 „jauniem" rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAIMNIECĪBAS NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

OPTIĶIS LUNSKY

470 College St., Toronto

WA 1-3924

FRANK VASS BA

ADVOKĀTS-NOTĀRS

263 College ielā, Toronto. (pie Spadina Ave.)

TEL. WA 2-6112, 2-6111

Kanadas DV zemes valde ieteic nodaļām sporta sacensībām lietot balvas ar organizācijas emblēmu. Uzņēmumā redzamas dažas balvas šaušanas sacensībām, kuŗas maksā 3—12 dol. gabalā, bet sportista figūras uz balvām iespējams mainīt pēc vajadzības, izvēloties attiecīgajam sporta veidam piemēroto. Pasūtinājumi adresējami DV grāmatnīcai — 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada.

Foto: J. Līgers

IZRAĒLA ATSAKĀS DALĪT JERUZĀLEMI

Izraēla ar savu nepiekāpību Jeruzālemes dalīšanas jautājumā sāk pamazām zaudēt daudzu draudzīgo valstu atbalstu Apvienotajās nācijās. Izraēla grib paturēt visas pilsētas pārvaldi savās rokās, kamēr Apvienoto nāciju pilnsapulce izšķirsies, kas darāms, lai Jeruzalemes problēmas atrisinājums apmierinātu kā izraēliešus, tā arabus. Viens no loģiskākajiem priekšlikumiem, kuŗam Izraēla tomēr nepiekrīt, ir pilsētas pārvaldes nodošana Apvienoto nāciju ziņā.

Suecas kanāla joslā pamiers tika lauzts katru dienu. Pagājušās nedēļas nogalē par vietēja rakstura sadursmēm ziņoja ne tikai starp Izraēlas un Ēģiptes, bet arī starp Izraēlas un Jordānijas vienībām. Pēdējā pamiera līnijā klusums bija valdījis kopš 10. jūnija. Jordānijas un Izraēlas militāro vienību sadursme notika 45 minūšu ilgā kaujā pie Damijas tilta, kas šķērso Jordānas upi.

Izraēlas militārā vadība ziņo no Jeruzalemes, ka nedēļas nogales gaisa kaujās notriekti divi Mig-21 tipa lidaparāti un vēl kāds vecāks padomju ražojums, Izraēlai zaudējot vienu lidmašīnu. Izraēlas militārie lietpratēji domā, ka notriektie Migi pieskaitāmi jau pie jaunajiem pēckaŗa sūtījumiem no Pad. savienības.

Nedējas nogalē Izraēlas un Ēģiptes artilērija un granātmetēji apmainījās šāviņiem, un kā viena, tā otra puse ziņo par ienaidnieka apklusināšanu.

Apvienoto nāciju pamiera novērotāji 16. jūlijā sāka darboties Suecas kanāla joslā. Ar interesi jāgaida, vai šim panākumam būs kāds iespaids miera nosargāšanā. Par eventuālu policijas armijas atjaunošanu pašreiz netiek runāts. Nav arī vēl gluži skaidrs, kādas valstis būs pārstāvētas pamiera novērotāju grupā. Pag. nedēļā AN pilnsapulces delegātu vidū klīda valodas, ka tās valstis, kuŗu kaŗavīri kalpoja Apvienoto nāciju policijas armijā Gazas šaurumā, par pamiera novērotājiem neaicinās. Pēc ilgām debatēm pilnsapulces ārkārtas sesijā Izraēla piekrita pamiera novērotājiem, bet vienīgi ar noteikumu, ka pēdējie stacionējami kā Ēģiptes, tā Izraēlas pusē. Šāgada maijā likvidētā AN policijas armija atradās vienīgi ēģiptiešu pusē. Kad Nasers bija izšķīries par kaŗu, viņam vajadzēja tikai pamāt ar pirkstu, un AN ģenerālsekretārs Utants savus spēkus tūlīt atvilka, vēlāk paskaidrojot, ka tie kaŗa sākumu nebūtu spējuši aizkavēt. Ja to nespēja vairāk nekā 3000 vīru liela armija, ko tad var sagaidīt no atsevišķiem novērotājiem?

VAI ATVIEGLOS ŠĶIRTO ĢIMEŅU APVIENOŠANU?

Kanada un Pad. savienība parakstījušas vienošanos, kas natūrālizētiem Kanadas pavalstniekiem atvieglinātu iebraukšanu un izbraukšanu no viņu agrākās dzimtenes. Komentējumā teikts: „Lai uzlabotu attieksmes abu valstu starpā, Pad. savienība izrāda labvēlību padomju iedzīvotājiem atstāt savu dzimteni, lai pievienotos savām ģimenēm Kanadā."

Vienošanās panākta, apmainot notas Maskavas un Kanadas sūtņu starpā. Vienošanās pamatā paredzēts atvērt Kanadas konsulātus Pad. savienībā un padomju konsulātus Kanadā. Kanadai būtu konsulāti Ķijevā un Ļeņingradā, atbilstoši krievu ģenerālkonsulātam Montrealā.

Pēc jaunās vienošanās, personām, kas apmeklē Pad. savienību ar Kanadas pasi, kuŗā iespiesta padomju vīza, „nav jābaidās, ka tām liegtu izbraukšanu atpakaļ uz Kanadu, kaut Pad. savienība pavalstniecības jautājumu tulko savādāk nekā Kanada." Ziņojumā uzsvērts, ka pēdējo divu gadu laikā Pad. savienību atstājušas jau vairāk nekā 400 personas, lai pievienotos ģimenēm Kanadā.

Sarunas starp ministru prezidentu Pīrsonu un Pad. savienību risinājušās jau trīs gadus, un būtībā šī vienošanās nepasaka nekā jauna. Vai braucējiem uz dzimteni tā dos lielāku drošību nekā līdz šim? Tāpat maz ticams, ka it visi, kas to vēlētos, varētu netraucēti, ātri un brīvi izkļūt no Pad. savienības pie saviem piederīgajiem Kanadā, it sevišķi gados jaunākie cilvēki. Ar it kā „garantētu drošību" komūnisti gan cer pavairot tūristu skaitu uz Pad. savienību, kas bez zināmiem blakus nolūkiem dotu arī vērtīgo ārzemju valūtu. Joprojām tomēr vēl paliek padomju savdabīgais pavalstniecības jautājuma tulkojums, ka natūrālizācija neatbrīvo no Pad. savienības pavalstniecības. Tā, piemēram, arī visi latvieši padomju uztverē vēl joprojām skaitās „Pad. savienības pilsoņi", par spīti tam, kādu pasi katrs glabā savā kabatā.

ŠEĻEPINA NORIETS

Bez sevišķiem komentāriem padomju ziņu aģentūra TASS paziņojusi, ka Pad. savienības ministru prezidenta vietnieks Aleksandrs Šeļepins atbrīvots no amata un iecelts par arodbiedrību savienības vadītāju. Reizē ar Šeļepinu vadītājamatus zaudējuši arī vairāki viņa atbalstītāji. Ar to sācies Šeļepina karjēras noriets, jo arodbiedrību savienības vadītāja amats Pad. savienībā ir visai nenozīmīgs. Arodbiedrības gan apvieno ap 80 milj. strādnieku, tomēr visus jautājumus praksē kārto un izšķir komūnistu partija, kādēļ arodbiedrību vadība ir tikai izkārtne.

Šeļepins savā laikā bija drošības policijas (lasi: čekas) vadītājs. Kad no „troņa" gāza Chruščovu, Brežņevs 1964. gadā Šeļepinu kompensēja ar ministru prezidenta vietnieka posteni. Šeļepins iekļuva arī polītbirojā un vadīja nozīmīgo valsts kontroles komisiju.

☆ No 8000 dalībniekiem, latviešu ģimnazists Zigurds Kronbergs Korbijā, Anglijā, ieguvis pirmo godalgu kādas firmas izsludinātā rakstu darbu sacensībā. Kronbergs rakstījis par tematu „Lielākās izbailes manā mūžā", attēlodams fantastisku nākotnes aiņu kalkulācijas mašīnu kontrolētā pilsētā.. Kā balvu viņš saņēma lidojumu un 16 dienu uzturēšanos Ceilonā. Zigurdu Kronbergu intervēja arī televīzijā, kur zēns pastāstīja, ka ir latvietis un mājās runā latviski.

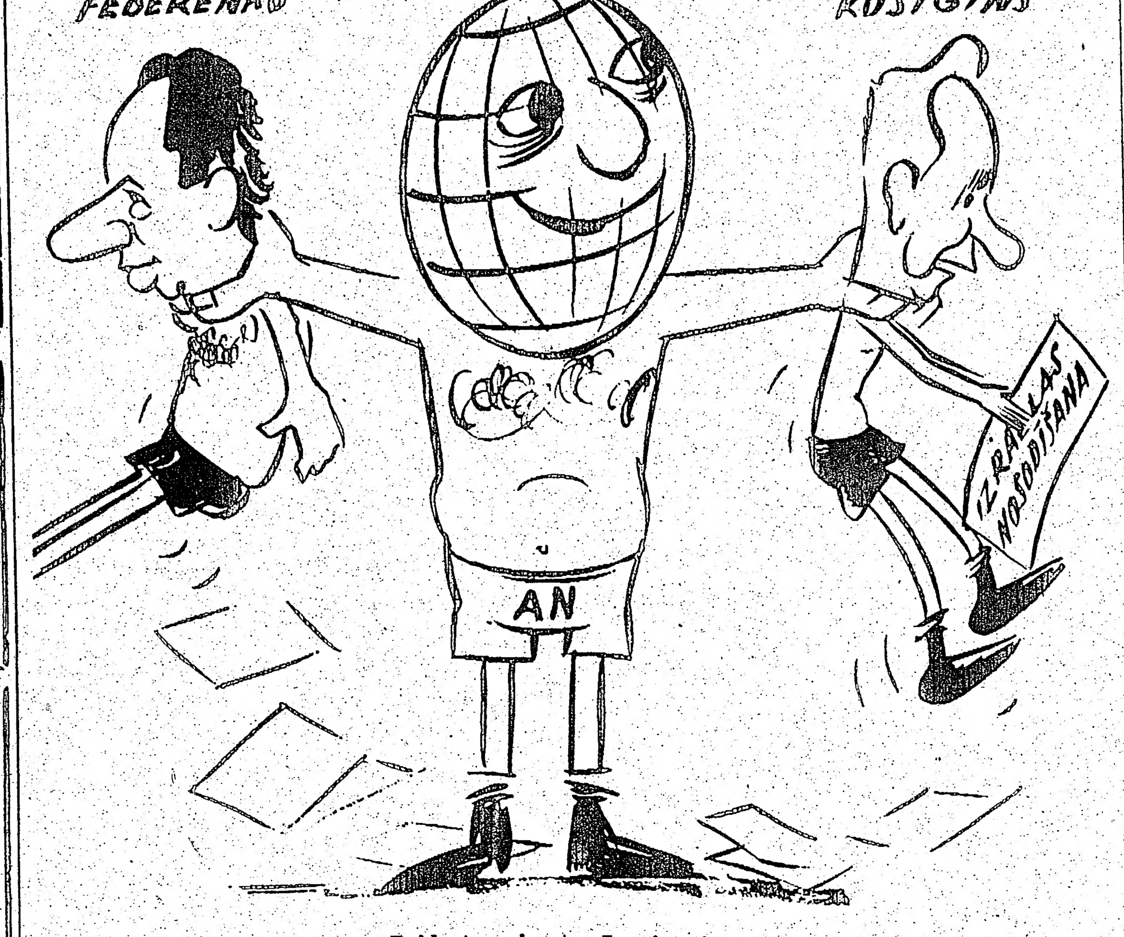

Beidzot es viņu tomēr reiz pieveicu!

Ed. Keiša karikatūra

Komūnisti pārsteidz amerikāņus Danangā

Komūnisti Vietnamā nedēļas nogalē izdarīja pārsteiguma uzbrukumu ASV Danangas bazei, amerikāņiem zaudējot 8 kritušos un 170 ievainotos, bez tam iznīcinātas 20 un bojātas 22 amerikāņu lidmašīnas vismaz 80 milj. dolaru kopvērtībā. Komūnistu uzbrukums no 6 jūdžu attālajām slēptuvēm džungļu kalnājos ilga 10 minūšu. Uzbrucēji pret amerikāņiem izšāva 50 raķešu ar pilnīgi neaptveŗamu precizitāti. Bez jau minētajiem zaudējumiem Danangas bazē iznīcināti lieli degvielu un municijas krājumi.

Īsi pirms raķešuzbrukuma komūnistu vienības uzbruka kādam cietumam 20 jūdžu dienvidos no Danangas un atbrīvoja 1240 ieslodzīto — vietkongus un to piekritējus. Tikai nepilnus 200 amerikāņiem un dienvidvietnamiešiem atkal izdevās sagūstīt.

Pārsteiguma uzbrukums ar lieliski tēmētajām raķetēm no 6 jūdžu attālām pozicijām amerikāņiem liek nopietni padomāt. Tas pierāda, ka komūnistiem vairs nav jāapmierinās vienīgi ar uzglūnēšanas taktiku, bet spēj amerikāņiem nodarīt zaudējumus arī no lielāka attāluma. Arī nepārtrauktā bumbošana komūnistu darbību paralizēt nespēj.Hočimins nesen Hanojā izteicās, ka Ziemeļvietnama nekad nekapitulēs, bet turpinās kaŗot, cik ilgi tas būs nepieciešams. Kā no raķešuzbrukuma redzams, Pad. savienība Hočimina vārdus atbalsta ar kāpinātu militāro palīdzību, piegādājot arvien modernākus kaŗa materiālus.

Kad Dienvidvietnamā nesen viesojās ASV aizsardzības ministrs Maknamara, ģen. Vestmorlends prasīja vēl vismaz 100.000 amerikāņu kaŗavīru Vietnamas kaŗa ātrākai izbeigšanai. Maknamaras pirmā atbilde bija negātīva, uzsveŗot (un nokaitinot ģen. Vestmorlendu), ka jāsamazina „aizmugurnieku" skaits un vairāk jāizmanto 600.000 vīru lielā, bet militāri neefektīvā Dienvidvietnamas armija. Atcelā uz Vašingtonu Maknamara tomēr bija pārdomājis. Iespējams, ka viņa ieskatu maiņu panāca fakts, ka Vašingtonā uz tiešām sarunām ar prezidentu Džonsonu bija ieradies arī Vietnamā stacionēto amerikāņu spēku komandieris ģen. Vestmorlends. Lai kā būtu, gala rezultātā jau vistuvākajā laikā sāksies ASV spēku pastiprināšana. Nav zināms, vai ģen. Vestmorlends saņems prasītos 100.000 vīrus, bet, ja tā notiktu, ASV pamazām sāksies rezervistu iesaukšana.

DEGOLLS POŠAS UZ KANADU

Pēc parādes pieņemšanas pagājušās nedēļas beigās Parizē, kuŗā demonstrēti arī jaunie franču AMX—30 tipa tanki, Degolls atstājis galvaspilsētu, lai dotos 5 dienu vizītē uz Kanadu. Viņš ieradīsies 23. jūlijā Kvebekā ar franču kreiseri „Colbert".

Degolls ar kaŗakuģi iebrauks pa Sv. Labrenča upi un dosies tālāk pa autoceļu uz Montrealu, lai apskatītu pasaules izstādi. Otavā Francijas prezidentam būs tikšanās ar Kanadas ministru prezidentu Pīrsonu. No Otavas Degolls atceļā izlidos 28. jūlijā.

Iespaidīgu paredz Degolla braucienu pa autoceļu no Kvebekas pilsētas uz 160 jūdžu attālo Montrealu. Domā, ka motorkādē noraudzīsies apm. 1 milj. Kvebekas franču. Vairākās vietās Degolls savus tautiešus arī uzrunās.

☆

Francija un Rietumvācija Bonnā panākušas vienošanos par speciālas komisijas radīšanu polītiskām un aizsardzības pārrunām starp abām valstīm. Degolla nolūks ir attālināt Rietumvāciju no ASV un saistīt ciešāk ar Franciju. Pēc divu dienu pārrunām ar kancleru Kurtu Kīzingeru, Gegolls īpašā paskaidrojumā norādījis, ka Anglija varētu būt uzticīga Eiropai vienīgi tad, ja mainītu savus uzskatus un dzīves veidu, it īpaši atsakoties no tuvības ar ASV.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Šogad Toronto bez lietus apskalojis arī cita „kalibra" vilnis — neparasti daudzi banku aplaupīšanas gadījumi. Vairumu laupīšanu izdarījis kāds bandīts, kas policijā iesaukts par Balaklavas Billu. 29 laupīšanās bankas un 1 trests zaudējuši vairāk nekā 100.000 dolaru. Pēdējā pusotra mēneša laikā vien notikušas 12 laupīšanas. No 6 laupītājiem policijai līdz šim izdevies notvert tikai vienu, kaut visās pilsētas bankās ievēro dažādus aizsardzības paņēmienus un pastiprinātas arī policijas patruļas banku rajonā.

☆ Bantinga un Besta medicīnisko pētījumu institūta direktors Dr. Č. Bests atkāpies no amata pensionēšanās dēļ. Kā zināms, sērs Frederiks Bantings un Čarlzs Bests 1921. gadā atklāja insulīnu, ar šo atklājumu paveŗot miljoniem diabētiķu gandrīz normālas dzīves iespējas. Daudzas pasaules universitātes Dr. Betsam piešķīrušas goda diplomus, bet izcilāko pagodinājumu viņš saņēmis no pāvesta Pija XII. kuŗš viņu iecēla par locekli pontifikālajā zinātņu akadēmijā, kaut Dr. Bests ir presbiterānis.

☆ Čarlzs Masons, — Musson Book Co. izdevēja mazdēls atradis savā Kanadas antīko lietu krātuvē vienu no rakstnieka Dikensa trim čekiem, kas vēl pasaulē eksistē. Ontario karaliskā mūzeja lietpratēji atzinuši, ka čeks autentisks. Masons čeku, kas jau 107 gadus atradies ģimenes īpašumā, piedāvājis Londonas vecākajai mākslas priekšmetu ūtrupes firmai.

☆ Vasagas plūdmalē iedzīvotāju sūdzības panākušas, ka policija no plūdmales aizdzinusi Toronto Jorkvilles gaŗmatainos nekoptos lamzas, tā ka pēdējā nedēļas nogalē krastmala bijusi klusa un mierīga. Arī viens otrs tirgotājs, kas bija cietis no sīkām nedēļas nogaļu zādzībām, atvieglināts nopūties un „turējis īkšķus", lai jaunieši neatgrieztos. Jorkvillas lamzas gulējuši ielās, kāpnēs, zem parka soliem un balkoniem. daži pat atrasti atkritumu tvertņu vidū pārnakšņojam. Daļa jauniešu nebija ēduši vairākas dienas, tā ka policisti viņus pabarojuši, visi bijuši netīri, basām kājām. Vecāki, kuŗus policija uzaicinājusi savākt savas atvases, daudzos gadījumos atteikušies nākt pēc tiem, jo esot zaudējuši kontroli pār viņiem. Jaunieši aizsūtīti uz savām dzīvesvietām Toronto u. c.

☆ Neuzmanība un dzīvnieku mīlestība vienā reizē neder, it sevišķi, ja vada satiksmes līdzekli. Algonkinas parkā motociklists smagi saskrējies ar vieglo auto, vērodams staltradzi briedi ceļa malā ganāmies. Briedis, saskriešanās trokšņa iztrūcināts, iedrāzies mežā, bet tad 100 jardu attālumā apstājies un noskatījies, kā ambulance nogādājusi motociklistu ar lauztu kāju un citiem ievainojumiem slimnīcā. Mašīnas vadītājs nav cietis, bet auto nodarīti bojājumi par 500 dolariem.

I JANKOVSKIS

Toronto rietumos — 87 Roncesvalles Ave., tālr. 533-8553

Toronto austrumos — 982 Danforth Ave., tālr. 461-6364

Collingwood, Ont. 30 Simcoe Str., tālr. 455-2800

MĀJAS, VEIKALI, IEGULDĪJUMU ĪPAŠUMI, FARMAS, VASARNĪCAS u.t.t. — VISPLAŠĀKĀ IZVĒLE.

Mēs pārdodam visu, kas saistīts ar zemi.